

Nitriansky samosprávny kraj
Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre

Život knižníc

regionálny knihovnícky časopis

číslo 2/2023

NITRIANSKY SAMOSPRÁVNY KRAJ
KRAJSKÁ KNIŽNICA KAROLA KMEŤKA V NITRE

ŽIVOT KNIŽNÍC

Regionálny knihovnícky časopis

č. 2

2023

OBSAH

Kultúrny kalendár 2024	5
Profily jubilujúcich autorov	20
Finančná podpora z verejných zdrojov FPU za rok 2023	26
Podporené projekty krajskej knižnice z verejných zdrojov FPU	29
Krajská knižnica získala aj dotáciu v roku 2023 z Fondu na podporu kultúry národnostných menšín	30
Krajskú knižnicu taktiež podporilo v roku 2023 Mesto Nitra	30
Oslávili sme 100. výročie založenia prvej verejnej knižnice v Nitre	31
NAJ KNIHA okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce	33
Ocenené knižnice	34
100. výročie Mestskej knižnice vo Vrábľoch	35
Deň židovskej kultúry v Krajskej knižnici Karola Kmeťka v Nitre	36
Komplexná revitalizácia Obecnej knižnice Golianovo	38
V Obecnej knižnici Rišňovce zmodernizovali detský úsek	43
Obnova knižnice v Nevericiach	45
Malé Vozokany presťahovali svoju knižnicu	46
Modernizácia priestorov a skvalitnenie služieb Mestskej knižnice v Zlatých Moravciach	47
Slávnostné otvorenie knižnice vo Veľkom Záluží v nových priestoroch	50
Obec Nová Ves nad Žitavou vymenila v knižnici všetky staré regály za nové	52
Základný knihovnícky kurz	55
Nobelovu cenu za literatúru získal John Fosse	56

Predstavujeme vám desiatku ANASOFT litera 2023	57
Cenu ANASOFT litera získala Soňa Uriková za knihu Dôvod na radosť	57
Cena čitateľov a čitateľiek Anasoft litera získal Dušo Martinčok	58
Knihy roka 2023 Martinus	59
Čitateľské aktivity, ktoré môžete robiť s deťmi v knižnici	61
Generálna riaditeľka Silvia Stasselová je členkou riadiaceho výboru IFLA	63

KULTÚRNY KALENDÁR 2024

Rok 2024:

➤ **Európsky rok zručností 2023 - 2024** (vyhlásený Komisiou EÚ)

JANUÁR

- 1. 1. 1993** **Deň vzniku Slovenskej republiky** – štátny sviatok SR
- 31. výročie
- 4. 1.** **Svetový Braillov deň** (WBU – Svetová slepecká únia) – pripomína sa od r. 2001; v tento deň sa v r. 1809 narodil Francúz **Louis Braille**, tvorca slepeckého písma
4. 1. 1934 narodil sa v Medzevi **Rudolf Schuster**, bývalý slovenský prezident, politik, prozaik, dramatik, scenárista
- 90. výročie narodenia
1. 1. 1794 narodil sa v Paludze **Gašpar Fejérpataky-Belopotocký**, knihár, vydavateľ a slovenský národný buditeľ (zomrel 18.5.1874 v Liptovskom Mikuláši)
- 230. výročie narodenia
- 140. výročie úmrtia
11. 1. 1899 narodil sa v Turanoch nad Váhom **Miloš Alexander Bazovský**, slovenský maliar, národný umelec (zomrel 15.12.1968 v Trenčíne)
- 125. výročie narodenia
11. 1. 2009 zomrel v Bratislave **Milan Rúfus**, slovenský básnik, literárny historik, prekladateľ a esejista (narodil sa 10.12.1928 v Závažnej Porube)
- 15. výročie úmrtia
17. 1. 1984 zomrel v Bratislave **Vlado Bednár**, slovenský prozaik, dramatik, autor literatúry pre deti a mládež (narodil sa 11.2.1941 v Bratislave)
- 40. výročie úmrtia
19. 1. 1809 narodil sa v Bostone (USA) **Edgar Allan Poe**, americký básnik, spisovateľ, majster krátkej prózy (zomrel 7.10.1849 v Baltimore)
- 215. výročie narodenia
- 175. výročie úmrtia
19. 1. 1919 narodil sa v Brozdanoch **Vladimír Reisel**, básnik, prekladateľ (zomrel 1.9.2007 v Bratislave)
- 105. výročie narodenia
20. 1. 1964 narodil sa v Ružomberku **Miroslav Saniga**, slovenský prírodovedec a spisovateľ
- 60. výročie narodenia
22. 1. 1924 narodil sa v Bošanoch mons. **Ján Chryzostom Korec**, kardinál a emeritný biskup nitrianskej diecézy, náboženský spisovateľ, autor literatúry faktu (zomrel 24.10.2015 v Nitre)
- 100. výročie narodenia

- 24. 1.**
25. 1. 1894 **Deň komplimentov**
narodil sa v Liptovskom Mikuláši **Janko Alexy**, národný umelec, maliar a spisovateľ, jeden zo zakladateľov moderného umenia (zomrel 22.9.1970 v Bratislave)
- 130. výročie narodenia
26. 1. 1934
narodil sa v Bratislave **Oldo Hlaváček**, slovenský herec, zabávač, scenárista a moderátor
- 90. výročie narodenia
- 27. 1.**
27. 1. 1829 **Medzinárodný deň pamiatky obetí holokaustu**
narodil sa vo Vyšnom Skálniku **Ján Botto**, popredný štúrovský básnik, klasik slovenskej literatúry (zomrel 28.4.1881)
- 195. výročie narodenia
29. 1. 1919
narodil sa vo Vlašských Kloboukoch (Česko) **Ladislav Mňačko**, prozaik, autor literatúry faktu, dramatik (zomrel 24.2.1994)
- 105. výročie narodenia
- 30. výročie úmrtia
29. 1. 1939
narodil sa v Plášťovciach **Tibor Žilka**, literárny vedec
- 85. výročie narodenia
- 30. 1.**
Medzinárodný deň bez internetu

FEBRUÁR

2. 2. 1849
narodil sa vo Vyšnom Kubíne **Pavol Országh-Hviezdoslav**, najväčší slovenský básnik, klasik slovenskej literatúry (zomrel 8.11.1921 v Dolnom Kubíne)
- 175. výročie narodenia
3. 2. 1809
narodil sa v Hamburgu (Nemecko) **Felix Mendelssohn-Bartholdy**, nemecký romantický hudobný skladateľ (zomrel 4.11.1847 v Lipsku)
- 215. výročie narodenia
- 4. 2.**
Svetový deň proti rakovine
- 6. 2.**
Svetový deň bez mobilu
8. 2. 1834
narodil sa v Toboľsku (Rusko) **Dmitrij Ivanovič Mendelejev**, veľký ruský chemik, tvorca periodickej tabuľky chemických prvkov (zomrel 2.2.1907 v Petrohrade)
- 190. výročie narodenia
12. 2. 1809
narodil sa v Shrewsbury (Spojené kráľovstvo) **Charles Darwin**, anglický biológ, zakladateľ teórie evolúcie prirodzeným výberom (zomrel 19.4.1882 v Downe)
- 215. výročie narodenia
- 14. 2.**
Deň zaľúbených
14. 2. 869
zomrel v Ríme (Taliansko) **sv. Cyril** (vl. m. Konštantín), byzantský filozof, teológ, misionár, jazykovedec, prekladateľ, zakladateľ slovanského písomníctva, brat sv. Metoda (narodil sa roku 827 v Solúne)
- 1 155. výročie úmrtia

19. 2. 1894 narodil sa v Chynoranoch **Valentín Beniak**, básnik, popredný predstaviteľ slovenskej poézie 20. storočia, prekladateľ (zomrel 6.11.1973 v Bratislave
- 130. výročie narodenia

21. 2. Medzinárodný deň materinského jazyka (UNESCO)

MAREC

1. 3. 1924 vyšlo prvé číslo **časopisu DAV**, ktorý sa zaoberal otázkami umenia, kritiky, politiky, filozofie a literatúry

- 100. výročie založenia

2. 3. 1824 narodil sa v Litomyšli (Česko) **Bedřich Smetana**, významný český hudobný skladateľ (zomrel 12.5.1884 v Prahe)

- 200. výročie narodenia

- 140. výročie úmrtia

4. 3. – 10. 3. 2023 TÝŽDEŇ SLOVENSKÝCH KNIŽNÍC: Knížnice pre všetkých – Zober babku do knihnice

- 25. ročník

4. 3. 1824 narodil sa v Banskej Bystrici **Gustáv Kazimír Zechenter-Laskomerský**, lekár, slovenský humoristický spisovateľ (zomrel 20.8.1908 v Kremnici)

- 200. výročie narodenia

7. 3. 1994 zomrel v Ružomberku **Ladislav Hanus**, rímskokatolícky kňaz, významný predstaviteľ slovenskej kultúrnej filozofie, prekladateľ, esejista a publicista (narodil sa 26.2.1907 v Liptovskom Mikuláši)

- 30. výročie úmrtia

8. 3. Medzinárodný deň žien

9. 3. 1954 narodila sa v Banskej Štiavnici **Dana Podracká**, poetka, esejistka, spisovateľka pre deti

- 70. výročie narodenia

11. 3. Európsky deň mozgu

11. 3. 1924 narodil sa v Udavskom **Jozef Tomko**, kardinál, arcibiskup, náboženský spisovateľ (zomrel 8.6.2022 v Ríme, Taliansko)

- 100. výročie narodenia

14. 3. 1879 narodil sa v Ulme (Nemecko) **Albert Einstein**, jeden z najväčších fyzikov všetkých čias. Profesor na mnohých univerzitách v Európe i Amerike, v.r. 1911 – 1912 pôsobil aj na nemeckej univerzite v Prahe (zomrel 18.4.1955 v Princetone, USA)

- 145. výročie narodenia

15. 3. Svetový deň spánku

15. 3. 2004 zomrela v Bratislave **Mária Ďuríčková**, slovenská spisovateľka, prekladateľka, scenáristka a autorka literatúry pre deti a mládež (narodila sa 29.9.1919 v Zvolenskej Slatine)

- 20. výročie úmrtia

- 105. výročie narodenia

- 16. 3. DEŇ ĽUDOVEJ ROZPRÁVKY**
(16. 3. 1828 – narodil sa Pavol Dobšinský - zberateľ slovenských ľudových rozprávok)
18. 3. 1849 narodil sa v Zemianskom Podhradí **Ľudovít Vladimír Rizner**, zakladateľ slovenskej bibliografie, pedagóg, etnograf, historik (zomrel 7.10.1913 v Zemianskom Podhradí)
- 175. výročie narodenia
18. 3. 1844 narodil sa v Tichnive (Rusko) **Nikolaj Andrejevič Rimskij-Korsakov**, ruský hudobný skladateľ, teoretik a pedagóg (zomrel 21.6.1908 v Ljubensku, Rusko)
- 180. výročie narodenia
- 20. 3. Medzinárodný deň št'astia**
20. 3. 1924 narodil sa v Staškove **Jozef Kroner**, herec, prozaik, spisovateľ pre deti, scenárista (zomrel 12.3.1998 v Bratislave)
- 100. výročie narodenia
20. 3. 1929 narodil sa v Hronských Kľačanoch **Jozef Melicher**, literárny historik a kritik, prozaik (zomrel 9.1.2008 v Nitre)
- 95. výročie narodenia
21. 3. 1839 narodil sa v Kareve (Rusko) **Modest Petrovič Musorgskij**, ruský hudobný skladateľ (zomrel 28.3.1881 v Petrohrade, Rusko)
- 185. výročie narodenia
- 21. 3. Svetový deň poézie**
Svetový deň Downovho syndrómu
- 22. 3. Svetový deň vody**
24. 3. 1944 narodila sa v Swansei (Spojené kráľovstvo) **Mary Balogh**, walesko-kanadská spisovateľka, autorka historických romanci
- 80. výročie narodenia
24. 3. 1684 narodil sa v Očovej **Matej Bel**, polyhistor, encyklopedista, pedagóg, evanjelický kazateľ, priekopník slovenského osvietenstva, jeden z najvýznamnejších európskych vedcov 18. stor. Po smrti ho nazývali Magnum decus Hungariae /Veľká ozdoba Uhorska/ (zomrel 29.8.1749 v Bratislave)
- 340. výročie narodenia
- 275. výročie úmrtia
25. 3. 1934 narodil sa v Málinci **Ján Findra**, slovenský jazykovedec, vysokoškolský pedagóg, prvý rektor Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici (zomrel 6.5.2019 v Banskej Bystrici)
- 90. výročie narodenia
- 5. výročie úmrtia
26. 3. 1874 narodil sa v Táboře (Česko) **Oskar Nedbal**, český hudobný skladateľ. V roku 1923 nastúpil ako riaditeľ do Slovenského národného divadla v Bratislave (zomrel 24.12.1930 v Záhrebe, Chorvátsko)
- 150. výročie narodenia
- 28. 3. Deň učiteľov**
Noc s Andersenom
- 19. ročník

- 1. 4. Medzinárodný deň vtáctva**
 1. 4. 1809 narodil sa vo Veľkej Soročinci (Ukrajina) **Nikolaj Vasilievič Gogol'**, veľký ruský spisovateľ a dramatik, patrí k najvýznamnejším spisovateľom 19. stor. (zomrel 4.3.1852 v Moskve, Rusko)
 - 215. výročie narodenia
2. 4. 1944 zomrel v Prešove **Mikuláš Moyzes**, hudobný skladateľ, organista, pedagóg, predchodca slovenskej hudobnej moderny (narodil sa 6.12.1872 vo Zvolenskej Slatine)
 - 80. výročie úmrtia
- 2. 4. Medzinárodný deň detskej knihy**
 (2. 4. 1805 - deň narodenia rozprávkara Hansa Christiana Andersena)
- 4. 4. Medzinárodný deň bez násilia**
7. 4. Svetový deň zdravia (WHO)
 7. 4. 1964 narodila sa v Chomutove (Česko) **Táňa Keleová-Vasilková**, slovenská spisovateľka, prozaička
 - 60. výročie narodenia
7. 4. 1924 narodil sa vo Viedni (Rakúsko) **Johannes Mario Simmel**, rakúsky spisovateľ, autor spoločenských románov (zomrel 1.1.2009 v Luzerne, Švajčiarsko)
 - 100. výročie narodenia
 - 15. výročie úmrtia
8. 4. 1909 narodil sa v Závodí **Štefan Králik**, spisovateľ a dramatik (zomrel 30.1.1983 v Bratislave)
 - 115. výročie narodenia
12. 4. 1944 narodil sa v Kroměříži (Česko) **Karel Kryl**, český pesničkár a básnik (zomrel 3.3.1994 v Mníchove, Nemecko)
 - 80. výročie narodenia
 - 30. výročie úmrtia
17. 4. 2014 zomrel v Mexiku (Mexiko) **Gabriel García Márquez**, kolumbijský spisovateľ, v roku 1982 dostal Nobelovu cenu za literatúru (narodil sa 6.3.1927 v Aracataca, Kolumbia)
 - 10. výročie úmrtia
18. 4. 1994 zomrel v Starom Smokovci **Belo Kapolka**, prozaik, publicista, chatár, horolezec, dobrovoľný záchranca (narodil sa 22.4.1935 v Hostí, okr. Zlaté Moravce)
 - 30. výročie úmrtia
18. 4. 1974 narodil sa v Spišskej Novej Vsi **Miloš Ferko**, esejista, literárny vedec, autor kníh pre deti a mládež
 - 50. výročie narodenia
- 22. 4. Deň Zeme**
23. 4. Svetový deň knihy a autorského práva
 28. 4. 1964 narodil sa v Bratislave **Andrej Bán**, slovenský dokumentárny fotograf, publicista, prozaik, autor literatúry faktu
 - 60. výročie narodenia

- 1. 5.**
1. 5. 2004 **Sviatok práce – štátny sviatok**
vstup Slovenska do Európskej únie
- 20. výročie
1. 5. 1904 zomrel v Prahe (Česko) **Antonín Dvořák**, český hudobný skladateľ, klasik českej a svetovej hudby (narodil sa 8.9.1841 v Nelahozevsi, Česko)
- 120. výročie úmrtia
1. 5. 1909 narodil sa v Krompachoch **Július Barč-Ivan**, popredný dramatik medzivojnového obdobia na Slovensku (zomrel 25.12.1953 v Martine)
- 115. výročie narodenia
4. 5. 1919 zahynul pri leteckej katastrofe **Milan Rastislav Štefánik**, astronóm, politik, generál francúzskej armády, prvý česko-slovenský minister vojny (narodil sa 21.7.1880 v Košariskách)
- 105. výročie úmrtia
5. 5. 1904 zomrel v Budapešti (Maďarsko) **Mór Jókai**, prozaik, dramatik a publicista, najväčší maďarský romantický spisovateľ (narodil sa v Komárne 18.2.1825)
- 120. výročie úmrtia
- 6. 5.**
8. 5.
8. 5. **Svetový deň smiechu**
Deň víťazstva nad fašizmom – štátny sviatok
Svetový deň Červeného kríža
8. 5. 1989 zomrel v Nitre **Ján Romanovský**, dramatik, prozaik, známy predovšetkým svojimi autorskými bábkarskými dramtizáciami slovenských rozprávok (narodil sa 4.1.1916 v Topolčanoch)
- 35. výročie úmrtia
- 10. 5.** **Svetový deň – pohybom ku zdraviu**
10. 5. 1989 zomrel v Bratislave **Dominik Tatarka**, prozaik, esejista, prekladateľ, významný predstaviteľ slovenskej literatúry a kultúry 20. storočia (narodil sa 14.3.1913 v Drienovom)
- 35. výročie úmrtia
11. 5. 1859 narodil sa v Liptovskom Mikuláši **Aurel Stodola**, vynikajúci vedec svetového mena v odbore konštrukcie turbín, profesor na technike v Zürichu vo Švajčiarsku (zomrel 25.12.1942 v Zürichu, Švajčiarsko)
- 165. výročie narodenia
- 12. 5.** **Deň matiek**
12. 5. 1964 narodila sa v Ústí nad Labem (Česko) **Ivona Březinová**, česká spisovateľka, autorka kníh pre deti
- 60. výročie narodenia
14. 5. 1954 konal sa **prvý ročník Hviezdoslavovho Kubína** ako súťaž v umeleckom prednese poézie a prózy
- 70. výročie založenia
- 15. 5.** **Svetový deň rodiny**
17. 5. 1974 narodila sa v Bratislave **Zuzana Fialová**, slovenská filmová a divadelná herečka
- 50. výročie narodenia

- 18. 5.** **Medzinárodný deň múzeí**
 19. 5. 1949 zomrel v Moskve (Rusko) **Peter Jilemnický**, slovenský spisovateľ, novinár (narodil sa v 18.3.1901 v Letohrade, Česko)
 - 75. výročie úmrtia
19. 5. 1954 narodila sa v Bratislave, **Zdena Studenková**, slovenská televízna, filmová a divadelná herečka
 - 70. výročie narodenia
20. 5. 1799 narodil sa v Tourse (Francúzsko) **Honoré de Balzac**, francúzsky spisovateľ, zakladateľ kriticko-realistického románu (zomrel 18.8.1850 v Paríži, Francúzsko)
 - 225. výročie narodenia
- 21. 5.** **Medzinárodný deň mlieka**
 22. 5. 1944 narodila sa v Novom Meste nad Váhom **Marta Šurinová**, slovenská spisovateľka pre deti a mládež
 - 80. výročie narodenia
- 28. 5.** **Medzinárodný deň džezu**
31. 5. **Svetový deň bez tabaku (WHO)**

JÚN

- 1. 6.** **Medzinárodný deň detí**
 3. 6. 1924 zomrel v Kierlingu (Rakúsko) **Franz Kafka**, pražský, nemecky píšuci spisovateľ židovského pôvodu a jeden z literárne najvplyvnejších spisovateľov 20. storočia (narodil sa 3.7.1883 v Prahe)
 - 100. výročie úmrtia
3. 6. 1994 zomrel v Nitre **Pavol Strauss**, lekár, básnik, prozaik, esejista, prekladateľ (narodil sa 30.8.1912 v Liptovskom Mikuláši)
 - 30. výročie úmrtia
4. 6. 1939 narodil sa v Martine **Ján Pauliny**, arabista, prekladateľ, autor literatúry faktu (zomrel 25.1.2021)
 - 85. výročie narodenia
- 5. 6.** **Svetový deň životného prostredia**
 5. 6. 1964 narodil sa v San Antonio, Texas (USA) **Rick Riordan**, americký spisovateľ pre deti aj dospelých
 - 60. výročie narodenia
6. 6. 1799 narodil sa v Moskve (Rusko) **Alexander Sergejevič Puškin**, najväčší ruský básnik (zomrel 10.2.1837 v Petrohrade, Rusko)
 - 225. výročie narodenia
7. 6. 1944 narodila sa v Kežmarku **Nora Baráthová**, prozaička, autorka literatúry pre mládež
 - 80. výročie narodenia
13. 6. 1934 narodil sa vo Veľkých Kostoľanoch **Jozef Pavlovič**, básnik, prozaik, spisovateľ pre deti a mládež, scenárista (zomrel 11.10.2020)
 - 90. výročie narodenia
- 14. 6.** **Svetový deň darcov krvi**

16. 6. 1974 narodil sa v Žiari nad Hronom **Juraj Červenák**, slovenský spisovateľ, autor fantasy
- 50. výročie narodenia
- 21. 6. Svetový deň hudby**
Deň kvetov
22. 6. 1964 narodil sa v Exter, New Hampshire (USA) **Dan Brown**, americký spisovateľ, autor thrillerov
- 60. výročie narodenia
23. 6. 1969 zomrel v Bratislave **Ludo Zúbek**, prozaik, publicista, prekladateľ (narodil sa 12.7.1907 v Malackách)
- 55. výročie úmrtia
26. 6. 2019 zomrel na Muráni **Peter Glocko**, slovenský spisovateľ, scenárista, autor literatúry pre deti a mládež (narodil sa 2.6.1946 na Muráni)
- 5. výročie úmrtia
30. 6. 1949 narodil sa v Bratislave **Boris Filan**, prozaik, textár a publicista
- 75. výročie narodenia

JÚL

3. 7. 1854 narodil sa v Hukvaldoch (Česko) **Leoš Janáček**, český hudobný skladateľ (zomrel 12.8.1928 v Ostrave, Česko)
- 170. výročie narodenia
- 5. 7. sviatok sv. Cyrila a sv. Metoda – štátny sviatok.**
Oslavuje sa ako pripomenutie symbolického výročia príchodu slovanských vierozvestcov Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu v roku 863.
- 5. 7. Deň zahraničných Slovákov**
5. 7. 1944 narodil sa v Mýtnej **Dalimír Hajko**, slovenský vysokoškolský pedagóg, filozof, literárny kritik, esejista. Je členom Spolku slovenských spisovateľov a nositeľom ceny Egona Erwina Kischu
- 80. výročie narodenia
9. 7. 1939 narodil sa v Leopoldove **Ivan Szabó** slovenský novinár, prozaik a spisovateľ literatúry faktu
- 85. výročie narodenia
9. 7. 1834 narodil sa v Prahe (Česko) **Jan Neruda**, český básnik, prozaik a novinár, člen družiny májovcov (zomrel 22.8.1891 v Prahe, Česko)
- 190. výročie narodenia
- 10. 7. Medzinárodný deň radosti**
12. 7. 1974 zomrel v Bratislave **Ferdinand Gabaj**, slovenský prozaik, prekladateľ, autor kníh pre deti a mládež (narodil sa 17.12.1908 v Liptovskej Porúbke)
- 50. výročie úmrtia
14. 7. 1939 zomrel v Prahe (Česko) **Alfons Mucha**, český secesný maliar, grafik a návrhár, najvýraznejšia maliarska osobnosť európskej secesie (narodil sa 24.7.1860 v Ivančiciach, Česko)
- 85. výročie úmrtia

15. 7. 1904 zomrel v Badenweilere (Nemecko) **Anton Pavlovič Čechov**, ruský spisovateľ a dramatik, reprezentant kritického realizmu (narodil sa 29.1.1860 v Taganroge, Rusko)
- 120. výročie úmrtia
15. 7. 1934 narodila sa v Bratislave **Eva Krížiková**, slovenská herečka (zomrela 31.3.2020 v Malackách)
- 90. výročie narodenia
20. 7. 1914 narodila sa vo Vrútkach **Hana Zelinová**, prozaička, dramatička, autorka literatúry pre deti a mládež (zomrela 16.3.2004 v Bratislave)
- 110. výročie narodenia
- 20. výročie úmrtia
20. 7. 1304 narodil sa v Arezze (Taliansko), **Francesco Petrarca**, taliansky básnik, predstaviteľ renesančného humanizmu (zomrel 19.7.1374 v Arqua Petrarca, Taliansko)
- 720. výročie narodenia
- 650. výročie úmrtia
26. 7. 1944 narodil sa v Radošine **Stanislav Štepka**, dramatik, režisér, textár, scenárista, vedúca osobnosť Radošinského naivného divadla
- 80. výročie narodenia
- 28. 7. Deň rodičov**
- 30. 7. Medzinárodný deň priateľstva**
31. 7. 1944 zomrel v stredozemnom mori pri Marseille (Francúzsko) **Antoine de Saint-Exupéry**, francúzsky spisovateľ, letec často tiež považovaný za filozofa (narodil sa 29.6.1900 v Lyone, Francúzsko)
- 80. výročie úmrtia

AUGUST

- 4. 8. 1863 Deň Matice slovenskej**
- 161. výročie založenia
4. 8. 1964 narodil sa v Cambridge (Spojené kráľovstvo) **Nick Arnold**, britský autor kníh pre deti a mládež
- 60. výročie narodenia
5. 8. 1964 zomrela v Bratislave **Mária Rázusová-Martáková**, poetka, dramatička a prekladateľka (narodila sa 28.6.1905 vo Vrbici)
- 60. výročie úmrtia
- 7. 8. Medzinárodný deň odpúšťania**
- 10. 8. Deň leňošenia**
- 11. 8. Deň synov a dcér**
11. 8. 1954 narodil sa v Trenčíne **Štefan Kožka**, slovenský divadelný a televízny herec a režisér (zomrel 14.12.2020 v Rajke, Maďarsko)
- 70. výročie narodenia
- 13. 8. Medzinárodný deň Pavákov**
- 14. 8. Medzinárodný deň jazykov**

15. 8. 1869 narodil sa v Skalici **ThDr. Ľudovít Okánik**, politik, cirkevný hodnostár, signatár Martinskej deklarácie, v r. 1919 – 1920 bol nitrianskym županom (zomrel 21.3.1944 v Bratislave)
 - 155. výročie narodenia
 - 80. výročie úmrtia
15. 8. 1954 narodil sa v Skelleftehamne (Švédsko) **Stieg Larsson**, švédsky novinár, spisovateľ a významný odporca pravicového extrémizmu (zomrel 9.11.2004 v Štokholme, Švédsko)
 - 70. výročie narodenia
 - 20. výročie úmrtia
18. 8. 1934 narodil sa v Dolnom Kubíne **Ján Johanides**, prozaik, dramatik, esejista a scenárista (zomrel 5.6.2008 v Šali)
 - 90. výročie narodenia
- 19. 8.** **Svetový humanitárny deň**
24. 8. 1904 narodil sa v Rabčiciach **Milo Urban**, prozaik, prekladateľ, redaktor (zomrel 10.3.1982 v Bratislave)
 - 120. výročie narodenia
28. 8. 1749 narodil sa vo Frankfurte nad Mohanom (Nemecko) **Johann Wolfgang Goethe**, nemecký básnik, humanista, vedec, politik a mysliteľ (zomrel 22.3.1832 vo Weimare, Nemecko)
 - 275. výročie narodenia
- 29. 8. 1944** **Výročie SNP – štátny sviatok**
 - 80. výročie
30. 8. 1974 narodila sa v Fjällbacke (Švédsko) **Camilla Läckberg**, švédska spisovateľka detektívnych románov
 - 50. výročie narodenia
30. 8. 1934 narodila sa v Prahe (Česko) **Zdena Frýbová**, česká spisovateľka a novinárka (zomrela 22.2.2010 v Prahe, Česko)
 - 90. výročie narodenia

SEPTEMBER

- 1. 9.** **Deň Ústavy Slovenskej republiky – štátny sviatok (1. 9. 1992)**
 - 32. výročie
- 8. 9.** **Medzinárodný deň gramotnosti (UNESCO)**
- 13. 9.** **Deň pozitívneho myslenia**
- 14. 9.** **Svetový deň prvej pomoci**
14. 9. 1979 zomrel v Bratislave **Emil Boleslav Lukáč**, básnik, prekladateľ, redaktor výrazný predstaviteľ neosymbolizmu (narodil sa 1.11.1900 v Hodruši-Hámroch)
 - 45. výročie úmrtia
- 15. 9.** **Medzinárodný deň demokracie**
16. 9. 1964 narodil sa v Poprade **Pavol Rankov**, slovenský spisovateľ, prozaik
 - 60. výročie narodenia
17. 9. 1949 narodil sa v Chebe (Česko) **Michal Horecký**, prozaik, publicista (zomrel 6.10.2018 v Martine)

- 75. výročie narodenia
- 19. 9. 1924 narodil sa v Čiernom Balogu **Ladislav Ťažký**, prozaik, publicista, dramatik a scenárista (zomrel 20.1.2011 v Bratislave)
- 100. výročie narodenia
- 19. 9. 1934 narodil sa vo Velčiciach **Michal Eliáš**, slovenský literárny vedec, kultúrny historik, autor literatúry faktu (zomrel 2.4.2018 v Martine)
- 90. výročie narodenia
- 21. 9. Svetový deň Alzheimerovej choroby**
Svetový deň vd'ačnosti
- 21. 9. 1934 narodil sa v Montreali, Quebec (Kanada) **Leonard Cohen**, kanadský básnik, prozaik a pesničkár (zomrel 7.11.2016 v Los Angeles, Kalifornia , USA)
- 90. výročie narodenia
- 22. 9. Európsky/svetový deň bez áut**
- 22. 9. 1924 narodil sa v Krivej **Anton Habovštiak**, jazykovedec, spisovateľ, publicista (zomrel 14.4.2004 v Bratislave)
- 100. výročie narodenia
- 20. výročie úmrtia
- 22. 9. 1924 narodila sa v Lelante (Spojené kráľovstvo) **Rosamunde Pilcherová**, britská spisovateľka, autorka romantických románov (zomrela 6.2.2019 v Dundee, Spojené kráľovstvo)
- 100. výročie narodenia
- 5. výročie úmrtia
- 23. 9. 1909 narodil sa v Cabaj-Čápore **Ján Domasta**, prozaik (zomrel 26.8.1989 v Bratislave)
- 115. výročie narodenia
- 35. výročie úmrtia
- 27. 9. Svetový deň cestovného ruchu**
- 29. 9. Svetový deň srdca**
Medzinárodný deň nepočujúcich
- 29. 9. 1934 narodil sa v Dobrej (časť Trenčianskej Teplej) **Rudolf Dobiáš**, prozaik, básnik, rozhlasový dramatik, autor literatúry pre deti a mládež
- 90. výročie narodenia
- 30. 9. Medzinárodný deň prekladateľov**

OKTÓBER

- 1. 10. Medzinárodný deň seniorov (OSN)**
Medzinárodný deň hudby (UNESCO)
Medzinárodný deň kávy
Svetový deň cyklistiky
Svetový deň chôdze
- 2. 10. 1869 narodil sa v Porbandre (India) **Mahátma Gándhí**, indický mysliteľ, duchovný vodca a politik. Bol vodcom národnooslobodzovacieho hnutia proti britským kolonistom (zomrel 30.1.1948 v Naí Dillí, India)

- 2. 10. 1909 - 155. výročia narodenia
 narodila sa vo Vyšnom Kubíne **Margita Figuli**, prozaička, prekladateľka, autorka literatúry pre deti a mládež (zomrela 27.3.1995 v Bratislave)
- 3. 10. - 115. výročie narodenia
24-hodinový deň komiksov
- 4. 10. **Svetový deň úsmevu**
- 5. 10. 1864 zomrel v Dolnej Strehovej **Imre Madách**, maďarský básnik a dramatik (narodil sa 20.1.1823 v Dolnej Strehovej)
- 5. 10. 1919 - 160. výročie úmrtia
 narodil sa v Trenčíne **Vojtech Zamarovský**, autor literatúry faktu, prekladateľ, populizátor histórie a archeológie (zomrel 26.7.2006 v Prahe, Česko)
- 7. 10. 1944 - 105. výročie narodenia
 narodil sa v Bratislave **Martin Bútor**, sociológ, prozaik, publicista, scenárista, diplomat
- 10. 10. - 80. výročie narodenia
Svetový deň duševného zdravia
- 10. 10. 1954 narodil sa v Karlových Varoch (Česko) **Vašo Patejdl**, spevák, skladateľ, hudobný producent, zakladajúci člen skupiny Elán (zomrel 19.8.2023)
- 10. 10. 1974 - 70. výročie narodenia
 narodil sa v Londýne (Spojené kráľovstvo) **M. J. Arlidge**, anglický autor kriminálnych románov
- 13. 10. - 50. výročie narodenia
Deň starých rodičov
- 13. 10. 1914 narodil sa v Neporadze **Alfonz Bednár**, prozaik, scenárista, prekladateľ (zomrel 9.11.1989 v Bratislave)
- 15. 10. 1844 - 110. výročie narodenia
 narodil sa v Röcken Lützen (Nemecko), **Friedrich Nietzsche**, nemecký filozof a filológ (zomrel 25.8.1900 vo Weimare, Nemecko)
- 15. 10. 1814 - 180. výročie narodenia
 narodil sa v Moskve (Rusko) **Michail Jurievič Lermontov**, ruský romantický básnik, prozaik, dramatik (zomrel 27.7.1841 v Piatigorsku, Rusko)
- 16. 10. - 210. výročie narodenia
Svetový deň potravy
Svetový deň výživy
Svetový deň chleba
Svetový deň chrbtice
- 16. 10. 1854 narodil sa vo Westland Row, Dublin (Írsko) **Oscar Wilde**, írsky dramatik, prozaik a básnik (zomrel 30.11.1900 v Paríži, Francúzsko)
- 17. 10. 1849 - 170. výročie narodenia
 zomrel v Paríži (Francúzsko) **Frederyk Chopin**, najväčší hudobný skladateľ a klavirista (narodil sa 1.3.1810 v Želazovej Wole, Poľsko)
- 175. výročie úmrtia

18. 10. 1874 narodil sa v Tajove **Jozef Gregor Tajovský**, prozaik, dramatik, básnik, redaktor, klasik slovenskej literatúry (zomrel 20.5.1940 v Bratislave
- *150 výročie narodenia*
19. 10. 2014 zomrel vo Vysokých Tatrách **František Kele**, slovenský horolezec, cestovateľ, publicista a geograf (narodil sa 21.3.1936 v Bratislave)
- *10. výročie úmrtia*
- 20. 10.** **Svetový deň osteoporózy**
Medzinárodný deň stromov
24. 10. 1954 narodil sa v Bratislave **Jožo Ráž**, hudobník, spevák, líder skupiny Elán
- *70. výročie narodenia*
27. 10. 1944 narodil sa v Kysáči (Srbsko) **Michal Harpáň**, významný predstaviteľ modernej literárnej vedy, editor, prekladateľ, esejista
- *80 výročie narodenia*
28. 10. 1974 narodila sa v Il'ave **Silvia Havelková**, prozaička, poetka, autorka literatúry pre deti, publicistka, ilustrátorka
- *50. výročie narodenia*
28. 10. 1944 narodil sa v Hontianskych Nemcoch **Marián Labuda**, slovenský, filmový a divadelný herec (zomrel 5.1.2018 v Borinke)
- *80. výročie narodenia*
- 28. 10. 1918** **Deň vzniku samostatného česko-slovenského štátu – štátny sviatok**

NOVEMBER

2. 11. 1949 narodil sa v Levoči **Valér Mikula**, literárny kritik, básnik, prekladateľ
- *75. výročie narodenia*
- 5. 11.** **Svetový deň behu**
5. 11. 1964 Narodila sa v Temple, Texas (USA) **Lisa Kleypasová**, americká autorka ľúbostných románov
- *60. výročie narodenia*
- 10. 11.** **Svetový deň vedy pre mier a rozvoj (UNESCO)**
- 13. 11.** **Medzinárodný deň nevidomých**
Svetový deň dobrosrdečnosti
- 15. 11.** **Deň väznených spisovateľov**
- 16. 11.** **Medzinárodný deň tolerancie (UNESCO)**
- 17. 11.** **Medzinárodný deň študentstva**
- 17. 11. 1989** **Deň boja za slobodu a demokraciu – štátny sviatok,**
- *35. výročie "zamatovej" revolúcie*
- 19. 11.** **Svetový deň prevencie týrania a zneužívania detí**
- 20. 11.** **Medzinárodný deň bez fajčenia**
Svetový deň detí (UNESCO)
- 21. 11.** **Svetový deň filozofie (UNESCO)**
Svetový deň pozdravov

24. 11. 1914 narodil sa v Nový Sadoch-Sile **Janko Silan** (vl. m. Ján Ďurka), básnik, predstaviteľ katolíckej moderny, prekladateľ, katolícky kňaz (zomrel 16.5.1984 vo Važci)
 - 110. výročie narodenia
 - 40. výročie úmrtia
28. 11. 1999 zomrel v Bratislave **Peter Karvaš**, slovenský prozaik, dramatik a divadelný teoretik (narodil sa 25.4.1920 v Banskej Bystrici)
 - 25 výročie úmrtia
- 29. 11.** **Medzinárodný deň nenakupovania**
29. 11. 1924 zomrel v Bruseli (Belgicko) **Giacomo** Antonio Domenico Michele Secondo Maria **Puccini**, taliansky hudobný skladateľ (narodil sa 22.11.1948 v Luce, Taliansko)
 - 100. výročie úmrtia
- 30. 11.** **Deň počítačovej bezpečnosti**
30. 11. 1874 narodila sa na Ostrove princa Eduarda (Kanada) **Lucy Maud Montgomeryová**, kanadská spisovateľka (zomrela 24.4. 1942 v Toronte, Kanada)
 - 150. výročie narodenia

DECEMBER

- 1. 12.** **Svetový deň boja proti AIDS (WHO)**
2. 12. 1919 narodil sa v Turzovke **Rudolf Jašík**, prozaik, publicista (zomrel 30.7.1960 v Bratislave)
 - 105. výročie narodenia
- 3. 12.** **Medzinárodný deň osôb so zdravotným postihnutím (OSN)**
3. 12. 1974 narodil sa v Bratislave **Michal Habaj**, slovenský básnik, prozaik a literárny vedec
 - 50. výročie narodenia
6. 12. 1974 narodila sa v Piešťanoch, **Mária Danthine Dopjerová**, spisovateľka, prozaička žijúca vo Francúzsku
 - 50. výročie narodenia
9. 12. 1959 narodila sa v Revúcej **Jela Mlčochová**, autorka literatúry pre deti a mládež, prekladateľka
 - 65. výročie narodenia
- 10. 12.** **Deň ľudských práv**
10. 12. 1914 narodil sa v Hybiach **Július Lenko**, básnik a prekladateľ (zomrel 18.1.2000 v Bratislave)
 - 110. výročie narodenia
10. 12. 1934 zomrel v Bratislave **Ferko Urbánek**, spisovateľ, dramatik, básnik (narodil sa 31.7.1858 vo Vsetíne, Česko)
 - 90. výročie úmrtia
- 11. 12.** **Medzinárodný deň hôr**
13. 12. 1974 narodila sa v Nitre **Eva Ava Šranková**, slovenská spisovateľka, autorka historických románov zameraných na európske dejiny stredoveku
 - 50 výročie narodenia

14. 12. 1929 narodil sa vo Veľkom Rovnom **Milan Ferko**, básnik, prozaik, dramatik, autor literatúry pre deti a mládež, textár (zomrel 26.11.2010 v Bratislave)
- 95. výročie narodenia
- 20. 12.** **Medzinárodný deň ľudskej solidarity**
21. 12. 1989 zomrel v Bratislave **Ján Cikker**, hudobný skladateľ a profesor (narodil sa 29.7.1911 v Banskej Bystrici)
- 35. výročie úmrtia
27. 12. 1904 narodil sa v Budapešti (Maďarsko) **Laco Novomeský**, básnik, publicista (zomrel 4.9.1976 v Bratislave)
- 120. výročie narodenia
27. 12. 2014 zomrel v Prahe (Česko) **Jaro Křivohlavý**, český psychológ a spisovateľ (narodil sa 19.3.1925 v Třebenicach, Česko)
- 10. výročie úmrtia
30. 12. 1874 narodil sa v Martine **Janko Jesenský**, básnik, prozaik, prekladateľ, prvý slovenský národný umelec, nitriansky župan v r. 1923 – 1927 (zomrel 27.12.1945 v Bratislave)
- 150. výročie narodenia
30. 12. 1929 narodila sa v Prahe (Česko) **Nataša Tanská**, prozaička, autorka literatúry pre deti a mládež, dramaturgička, scenáristka (zomrela 16.7.2014 v Prahe, Česko)
- 95. výročie narodenia
- 10. výročie úmrtia

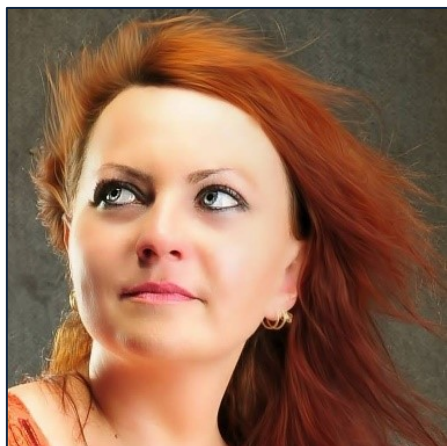

Hudobné skupiny:

FRAGILE – 20. výročie založenia

KANDRÁČOVCI – 20. výročie založenia

Profily jubilujúcich autorov

EVA AVA ŠRANKOVÁ

50. výročia narodenia

autorka, spisovateľka, korektorka,
externá redaktorka

Eva Ava Šranková sa narodila 13. decembra 1974 v Nitre, kde žije aj s rodinou. Vyštudovala strednú školu chemickú v Nitre. Je autorkou historických ľúbostných románov zameraných na európske dejiny stredoveku. Ústrednou témou jej kníh je láska, ktorú autorka objavuje na pozadí skutočných historických udalostí a krutostí doby. Debutovala v roku 2011 knihou Izabela – Láskou spútaní, pričom v tom istom roku vyšiel aj jej český preklad Čas nevinnosti. Je členkou Literárneho klubu Janka Jesenského v Nitre. Externe prispieva do českého online časopisu Memento Historia.

Eva Ava Šranková o sebe:

„Som obyčajná a zároveň neobyčajná... Milujem život, históriu, literatúru, zvieratá, syr, kvety a vôňu bergamotu. Narodila som sa v ohnivom znamení, som poverčivá, ale pri tom neverím, že piatok trinásteho je nešťastný dátum, ako sa o ňom hovorí. Sama som sa narodila v tento deň a som presvedčená, že pre mňa je šťastný. Šťastne vydatá rodáčka z Nitry, hrdá lokálpatriotka a patriotka, vyštudovaná chemička, píšuca poéziu a prózu, ale vôbec najbližší vzťah mám k dejinám, ktorými doslova žijem, dýcham... Verím v čestnosť, priateľstvo, silu osobnosti a vo večnú lásku muža a ženy. K písaniu o Láске ma priviedla smrť. Nebyť jej, neudialo by sa to, čo sa udialo... Bol to proste osud. Písanie pre mňa znamená Vášeň... život... lásku... čosi, čím žijem. Písanie proste milujem a dúfam, že z napísaného to je aj cítiť. História je mojou súčasťou, v nej som doma. Keď mi sudičky vložili do vienka dar písať, je len pochopiteľné, že písať budem o tom, čo dôverne poznám a čo mi je blízke. Spisovateľské začiatky boli náročné rovnako ako u väčšiny začínajúcich autorov. Rozdiel medzi mnou a ostatnými bol však asi v tom, že keď som začínala písať Izabelu, mojou ambíciou nebolo vydať ju. Písala som ju do zošita pre seba. Plus mínus štyri roky. Niekedy každý deň, resp. noc, niekedy som zošit neotvorila aj mesiac. A potom prišiel Mám talent – projekt vydavateľstva Ikar – následné prepisovanie do počítača a napokon zapojenie sa do literárneho projektu. Po úspechu, ktorý román získal, sa mi podarilo Izabelu vydať a ešte v tom istom roku vyšla aj v českom preklade. Následne som napísala pokračovanie, lebo príbeh, s ktorým som do projektu vstupovala, mal otvorený koniec a pýtal si záver. Odvtedy som písať neprestala a dosiaľ každá moja kniha bola vydaná. Kritiku si treba vypočúť – prečítať a zamyslieť sa nad ňou. Uvažujte či v slovách kritika nie je dost' pravdy. Ak je kritika bezvýznamná, pretože aj taká

sa nájde (obyčajne ju píšu ľudia s úmyslom uškodiť. Závist' je strašná vlastnosť...), nevšímajte si ju. Verte mi, že nič nevytočí dotyčného väčšmi ako vaša nevšímavosť. Prečo by ste, preboha, mali reagovať na ľudskú hlúposť!? Niekedy však aj to môže byť na osoh. Všetkým, ktorí sa o niečo snažia: Pracujte na sebe a nikdy, ale naozaj nikdy sa nevzdávajte!“

Debutovala románom **Izabela – Láskou spútani** (2011). Príbeh z prvej polovice pätnásteho storočia sa odohráva vo Francúzsku. Lásku mladučkej šľachtickej Anny de Moselle a Filipa de Vosges kruto zmarí otec dievčiny. Ten mal so svojou dcérou úplne iné plány a s ich stroskotaním by sa nikdy nezmieril. Z vášnivého vzťahu sa narodilo dieťa. Nádhernú Izabelu však osud tiež nešetří. Nájde napokon svoje šťastie po boku muža, ktorý pretne jej životnú cestu, alebo sa rozhodne pre charizmatického Reného d' Anjou, vojvodu lotrinského, ktorý sa o ňu vytrvalo uchádza? Román okrem ľudských osudov zachytáva aj obdobie bojov medzi Francúzskom a Anglickom, ktoré s kratšími či dlhšími prestávkami trvalo viac ako storočie. Francúzske kráľovstvo priviedla na pokraj skazy aj bratovražedná vojna medzi Armagnačanmi a Burgund'ami. Príbeh nevšednej lásky, bolesti, zrady, hrdosti a cti sa odohráva na pozadí týchto udalostí. V tom istom roku vyšiel aj jej český preklad **Čas nevinnosti**. (2011) Pokračovanie knihy **Izabela II – V tieni Notre-Dame** (2012) nás zavedie do pestrého života krásnej Izabely, ktorý sa odohráva v stredovekom Francúzsku a čarovnej Florencii, vrcholí a rozuzľuje sa v Paríži. Nájde Izabela de Vosges stratenú lásku, unikne nástrahám svojich nepriateľov, získa si milosť Karola VII., o ktorú ju pripravila Agnes Sorelová, či nastane ďalší obrat v jej živote a pocíti radosť v náručí iného muža? Alebo sa jej krížová cesta nikdy neskončí... V románe plnom lásky, zrady a nenávisti prichádza hlavná hrdinka na to, že iba vášeň pre vzťah nestačí. Pochopí konečne, že bez odpustenia obyčajné ľudské šťastie nikdy nenájde? Svoj spisovateľský talent predviedla aj v ďalšom historickom románe **Hriechy mocných** (2013) kde ponúka nielen ľudské osudy a komplikované vzťahy plné intríg, nenávisti a zla z čias talianskych komún, rozporov a bojov v severnom Taliansku, ale tiež zachytáva udalosti zo storočnej vojny, ktorá v 14. a 15. storočí priviedla Francúzsko na pokraj nešťastia. Ako čistý prameň pôsobí na čitateľa vášnivý a úprimný ľúbostný vzťah osudom skúšanej Francescy di Valleta, ktorú proti jej vôli vydajú za tyranského manžela „s dobrým menom“ Henricha de Moselle. Francesca opúšťa rodné Taliansko a vydáva sa naprieč Savojskom do Lotrinska, kde ju už netrpezlivo očakáva jej budúci manžel a pán. Krásna žena zbožňovaná mnohými vznešenými mužmi nachádza však svoje najväčšie šťastie, ale aj utrpenie v hlbokej láske kENZovi di Challant, priateľovi z detstva. Ako sa skončí príbeh mladej ženy, ktorá svoj život zasvätila láske v časoch, ktoré nepriali ženám? Pretože pre mnohé z nich bol práve muž tým najväčším nepriateľom... V knihe **Anna Šarišská amazonka** (2016) autorka opisuje osud Anny Tárceyovej. Historický príbeh o nepoddajnej bojovníčke podporujúcej protikráľa, ktorá nemala v úmysle vydať bez boja svoje pevnosti. Traduje sa, že keď ich rodinné sídlo – slávny Kamenický hrad – obklúčili nepriatelia, dala na hlavnú vežu vyťahnúť čiernu zástavu, ktorá mala byť znamením, že len smrť jej zabráni v ďalšom boji. Obdobie bojov medzi Francúzskom a Anglickom zachytáva román **Izabela a jej lásky** (2018). Lásku mladučkej šľachtickej Anny de Moselle a Filipa de Vosges kruto zmarí otec dievčiny. Ten mal so svojou dcérou úplne iné plány a s ich stroskotaním by sa nikdy nezmieril. Z vášnivého vzťahu sa narodilo dieťa. Nádhernú Izabelu však osud tiež nešetří. Nájde napokon svoje šťastie po boku muža, ktorý pretne jej životnú cestu, alebo sa rozhodne pre charizmatického Reného d'Anjou, vojvodu lotrinského, ktorý sa o ňu vytrvalo uchádza?

Eva Ava Šranková je talentovaná a obľúbená slovenská autorka. Vo svojej tvorbe sa zameriava na romantické príbehy z obdobia stredoveku, ktoré sa opierajú o reálne historické fakty a osobnosti tej doby. Jej knihy si našli svojich priaznivcov na Slovensku rovnako ako aj v Česku.

Ako sama hovorí, čitateľ, ktorý čaká na nový príbeh je najväčšou motiváciou. Pocit, že tam niekto je a čaká, ju posúva ďalej.

Tvorba pre dospelých:

- 2011 – Izabela. Láskou spútaní
- 2011 – Čas nevinnosti
- 2012 – Izabela II. V tieni Notre-Dame
- 2013 – Hriechy mocných
- 2015 – Život v hriechu
- 2016 – Anna, Šarišská amazonka
- 2017 – Život v hříchu
- 2018 – Izabela a jej lásky
- 2018 – Izabela a její lásky
- 2019 – Hriechy mocných
- 2019 – Hříchy mocných
- 2019 – Anna, Šarišská amazonka
- 2020 – Izabela a smrť šepká o láske
- 2020 – Izabela a smrť šeptá o lásce
- 2022 – Podľa skutočnej udalosti (spoluautor Dominika Bedecsová, Pavel Šoral)

Zdroj:

<https://www.databazeknih.cz/zivotopis/eva-ava-srankova-28913>

<https://zdenkakollarova.ghost.io/eva-ava-srankova/>

<https://www.blogluci.com/post/rozhovor-spisovateka-eva-ava->

rankova?fbclid=IwAR1Ao6MUXS7JYr661NmxOa26VCeiGYEhgj17Kinfee_6KxLXieHuEawNwnA

<https://www.literama.sk/sk/knihy-autor/34074/eva-ava-srankova>

TÁŇA KELEOVÁ-VASILKOVÁ

60. výročie narodenia

slovenská spisovateľka,
autorka románov pre ženy

Táňa Keleová-Vasilková sa narodila 7. apríla 1964 v Chomutove (Česko), v rodine slovenského publicistu a cestovateľa Františka Keleho. Ako štvorročná sa presťahovala s rodičmi do Bratislavy. V rokoch 1980 – 1983 študovala na gymnáziu v Bratislave. Už ako študentka uverejňovala svoje prvé práce v časopise Kamarát. V rokoch 1983 - 1987 študovala na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, odbor žurnalistika. V rokoch 1987 – 1991 pracovala ako redaktorka v časopise Osvetová práca, od roku 1991 je spisovateľkou na plný úväzok. Keď ponúkala vo vydavateľstvách svoju prvotinu, nikto ju nepoznal a vydanie bolo takmer nemožné, kvôli trhu, ktorý nebol naklonený novým začínajúcim spisovateľom. Napokon sa jej to (takmer po troch rokoch) podarilo. V súčasnosti píše výlučne romány pre ženy, v ktorých zobrazuje životné situácie dnešných žien a rodín. Je vydatá a je matkou troch detí, s ktorými žije v Devínskej Novej Vsi.

Táňa Keleová-Vasilková o sebe:

„Mala som pekné detstvo, spomienky sa mi viažu na dlhé sobotňajšie túry po Malých Karpatoch, moji rodičia dlhé roky viedli turistický krížok, na babinu, ktorá ma občas varovala a na park, do ktorého ma brávala. Mala som kopu kamarátok a milovala som hojdačky. Dokázala som presedieť na hojdačke celé hodiny – a pri hojdaní si spievať na plné hrdlo. Neskôr, keď som mala pätnásť a moje rovesníčky začali chodiť na diskotéky, som sa prihlásila na horolezecký kurz a chodila som s partou chlapcov liezť na Pajštún a do Sološnice. Nádherný čas! Moja cesta k vydanou kníh nebola ľahká, práve naopak, veľa krát som si aj poplakala, zúrila, hnevala sa... dnes už viem, že to všetko malo svoj význam. Viem sa tešiť a oceniť to, čo mám. S vydaním prvej a druhej knihy mi pomohla rodina, až s tretím rukopisom som išla do najväčšieho vydavateľstva na Slovensku. Od trémy sa mi popísané papiere rozsypali priamo pred generálnou riaditeľkou. Pri zbieraní hárkov po kolenačky som opakovala, aby si to iba prečítala. Riaditeľka mi hneď na druhý deň volala, že obsah ju už po pár stranách zaujal natoľko, že sa rozhodla knihu vydať. Som free človek a písanie si vychutnávam, denne píšem šesť – sedem hodín. No rozvrhnem si čas tak, aby som si mohla ísť aj zaplávať alebo na prechádzku do lesa. Nepíšem večer, cez víkend a ani v lete, vtedy chalupárčim. Rada čítam a akýkoľvek žáner, aj sci-fi a fantasy. Medzi moje obľúbené autorky patrí Joy Fieldingová. „

Za jej debut sa oficiálne považuje kniha **Cena za voľnosť** (1997). Príbeh sa odohráva v osemdesiatych rokoch v Bratislave. Autorka v ňom zachytáva priebeh študentského manželstva Jany a Vlada. Zoberú sa proti vôli svojich rodičov, bývajú na manželskom internáte a narodí sa im dcéra Lucia... Hlavná hrdinka večne zápasí s nedostatkom času, ktorý musí rozdeliť medzi štúdium a výchovu dcéry. Čitateľ, ktorý siahne po tomto románe, sa spolu s jeho hrdinkou prenesie do drobných radostí i väčších žiaľov jednej obyčajnej mladej ženy-

študentky- matky, ktorá sa snaží nestratiť samu seba a svoje sny. Román **Mama pre Veroniku** (2000) vyniká majstrovstvom skúsenej autorky románov pre ženy. Je dojímavým príbehom mladej ženy, ktorej okrem toho, že nemôže mať deti, život zobral všetky ilúzie o jej kedysi takmer ideálnom manželovi. Mária, sestrička v nemocnici, žije v manželstve s Petrom, v ktorom je viac zla a smútku než pekných chvíľ. No napriek tomu v ňom zotrúva, poháňaná túžbou nezradiť svoje dievčenské sny... a naplniť ten najpodstatnejší - mať dieťa. Keď ju preradia zo ženského oddelenia na dojčenské, sú dni, keď má pocit, že to ani neprežije... drží v náručí nežné uzlíčky-nepatria jej... Po desiatich rokoch sa predsa len odhodlá na odchod od manžela, napriek presvedčeniu, že okrem práce v nemocnici, ktorá ju baví a naplňa, a večernej samoty v obľúbenom kresle pri pletení ju už nič nečaká. Cesty osudu sú však nevyspytateľné a vždy dokážu niečím prevapíť. V románe **Cukor a soľ** (2004) autorka rozoberá, že rozvod nie je vždy riešením. Platí to aj v prípade hlavnej hrdinky Nory. Dcéry vyrástli a starostlivosť o ne a domácnosť ju po rokoch už nenaplnia. Napriek nesúhlasu manžela Ľuboša si doplní vzdelanie a zamestná sa v reklamnej agentúre. Netuší však, že to je začiatok konca ich rodiny, na ktorej jej tak záležalo. Až po rozvode pochopí, čo všetko stratila. Román **Rozbité šťastie** (2008) zachytáva životnú krízu hlavnej hrdinky Terky a jej rozporuplný a komplikovaný vzťah k nevlastnému synovi Adamovi, ktorý má sedemnásť rokov a čoraz viac sa jej vzdáľuje, hoci ona to nechce a je presvedčená, že je tomu tak preto, že nie je jeho vlastná mama. Manželskú dvojicu postihne kríza, keď sa Andrej dostane do väzenia pre daňový podvod. Terka zostáva na výchovu detí sama a je nútená popasovať sa s novými životnými okolnosťami. Svoj žiaľ a svoj smútok vpísala do románu **Si ako slnko** (2016), kde opisuje príbeh všetkých dcér, ktoré tragicky prišli o svojich otcov a nevedeli sa s tým vyrovnáť, zmieriť, prijať smrť milovaného človeka. V každej rodine to vrie láskou, ale aj situáciami, ktoré prináša sám život a tak je to aj v románe **Rodinné kľbko** (2019). V rodine Sáry a Vlady je kľbko veľké, pretože majú štyri dospelé deti a večne sa čosi u nich deje. Štyri priateľky Iva, Diana, Martina a Michaela sa k autorky po dvadsiatich dvoch rokoch vrátili v románe **Manželky po rokoch** (2020). Príbeh o štyroch ženách, ktorých život prešiel nevyhnutnou premenou... V románe **Skúšky** (2021) autorka zachytáva osudy piatich rodín v čase pandémie koronavírusu, ktorá zavrela dvere na celom svete a mnohé zmenila. Mladú hrdinku Olíviu, ktorá miluje husle a svoju rodinu nám priblíži román **Olívia** (2022). Tuži po pokojnom živote, v ktorom by sa mohla venovať predovšetkým hudbe a sebe... Lenže život býva komplikovaný a nie vždy sa nám darí plniť sny. Olívia zakopáva o problémy, ktoré ju okrádajú o úsmev, no hrejivé situácie jej dávajú vieru a silu pokračovať. Ďalšie osudy Olívie zachytáva autorka v románe **Olívia a on** (2023)

Dnes je Táňa Keleová-Vasilková jednou z najúspešnejších slovenských spisovateliek. Rýchlo získala výsadné postavenie medzi predstaviteľkami tzv. ženskej literatúry. Všetky jej knihy spája spoločná myšlienka: „*Ak nič neurobiš, nič sa nestane. Ak si so svojím životom nespokojný, ak si nešťastný a len čakáš, kedy s to konečne zmení, môžeš čakať večnosť... a nič sa neudeje. No ak niečo podnikneš, zabojuješ, určite ti to prinesie ovocie*“

Ocenenia:

- Dva životy – 2011** Platinová kniha (Cena vydavateľstva Ikar)
- Ranč u starého otca – 2011** Zlatá kniha (Cena vydavateľstva Ikar)
- Panta Rhei Awards – 2011** najpredávanejšia slovenská autorka v tejto sieti
- Liek na smútok – 2014** Platinová kniha (Cena vydavateľstva Ikar)
- Panta Rhei Awards – 2016** Slovenská spisovateľka roka – 2. miesto
- Mama – 2018** Zlatá kniha (Cena vydavateľstva Ikar)
- Tri sestry – 2018** Platinová kniha (Cena vydavateľstva Ikar)

Panta Rhei Awards – 2021 Slovenská spisovateľka roka – 1. miesto
Skúšky – 2021 Zlatá kniha (Cena vydavateľstva Ikar)
Rodinné kľbko – 2021 Platinová kniha (Cena vydavateľstva Ikar)
Manželky po rokoch – 2021 Platinová kniha (Cena vydavateľstva Ikar)
Panta Rhei Awards – 2022 Slovenská spisovateľka roka – 1. miesto
Olívia – 2022 Zlatá kniha (Cena vydavateľstva Ikar)
Skúšky – 2022 Platinová kniha (Cena vydavateľstva Ikar)

Tvorba pre dospelých:

- 1997 – Cena za voľnosť
- 1998 – Manželky
- 1999 – Túžby
- 2000 – Mama pre Veroniku
- 2001 – Čriepky
- 2001 – Okienko do snov
- 2002 – Slzy a smiech
- 2003 – Pozlátka
- 2004 – Tichá bolesť
- 2004 – Cukor a soľ
- 2005 – Ja a on
- 2006 – Kvety pre Lauru
- 2006 – Modrý dom
- 2007 – Dúhový most
- 2008 – Nataša
- 2008 – Rozbité šťastie
- 2009 – Srdce v tme
- 2009 – Klamstvá
- 2010 – Sľub
- 2011 – Ranč u starého otca
- 2011 – Dva životy
- 2012 – Nikdy
- 2012 – Tá druhá
- 2013 – Liek na smútok
- 2014 – Julinkina pekárň
- 2014 – Čo to bude
- 2015 – Vône života
- 2016 – Si ako slnko
- 2017 – Moje recepty
- 2017 – Priateľky
- 2018 – Tri sestry
- 2018 – Mama
- 2019 – Rodinné kľbko
- 2019 – Zrkadlo
- 2019 – Moja záhrada
- 2020 – Manželky po rokoch
- 2021 – Skúšky
- 2022 – Olívia
- 2023 – Olívia a on

Zdroj:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia. – Bratislava, Martin: Literárne informačné centrum, Slovenská národná knižnica, 2008 – 225 s.

<https://www.tanavasilkova.sk/o-autorovi.html>

<https://diva.aktuality.sk/clanok/24479/tana-keleova-vasilkova-musela-som-bojovat-aby-mi-vydali-prvotinu/>

<https://www.knihkupec.net/magazin/nekdy-se-doovidam-ze-pribehy-ktere-si-vymyslim-se-opravdu-staly-to-ve-mne-vzbuzuje-strach-o-nekterych-tematech-psat-rika-tana-keleova-vasilkova>

<https://www.litcentrum.sk/rozhovor/rozhovor-o-kniznej-manii-s-tanou-keleovou-vasilkovou>

Finančná podpora z verejných zdrojov poskytovaných Fondom na podporu umenia za rok 2023

Štruktúra podpornej činnosti: Program 5 – Pamäťové a fondové inštitúcie

5.1.1 – Komplexná infraštruktúra knižníc

5.1.2 – Vybavenie knižníc a menšia knižničná infraštruktúra

5.1.3 – Podujatia, vzdelávacie aktivity a odborná činnosť knižníc

5.1.4 – Akvizícia knižníc

5.1.2 – Vybavenie knižníc a menšia knižničná infraštruktúra	
okres NITRA	Schválená dotácia v €:
KRAJSKÁ KNIŽNICA KAROLA KMEŤKA V NITRE	
Názov projektu: Atraktívnejšia a bezpečnejšia študovňa	7 000.-
OBEČNÁ KNIŽNICA NOVÁ VES NAD ŽITAVOU	
Názov projektu: Moderná knižnica III	3 500.-
OBEČNÁ KNIŽNICA RIŠŇOVCE	
Názov projektu: Modernizácia základného vybavenia Obecnej knižnice	7 000.-

5.1.3 – Podujatia, vzdelávacie aktivity a odborná činnosť knižníc

okres NITRA	Schválená dotácia v €:
KRAJSKÁ KNIŽNICA KAROLA KMEŤKA V NITRE	
Názov projektu: Hudba spája generácie	2 000.-
KRAJSKÁ KNIŽNICA KAROLA KMEŤKA V NITRE	
Názov projektu: Redesign webovej stránky jednoducho a moderne	2 000.-
KRAJSKÁ KNIŽNICA KAROLA KMEŤKA V NITRE	
Knižnica, miesto kde začína zmena 2. ročník	2 000.-

5.1.4 – Akvizícia knižníc

okres NITRA	Schválená dotácia v €:
KRAJSKÁ KNIŽNICA KAROLA KMEŤKA V NITRE	
Názov projektu: Plníme sny a žijeme pre knihy	15 000.-
MsK VRÁBLE	
Názov projektu: Nové knihy – nové impulzy pre čitateľov	3 800.-
ObK Mojmírovce	
Názov projektu: Kniha a jej zázračná moc	2 000.-
ObK Nová Ves nad Žitavou	
Názov projektu: Akvizícia Obecnej knižnice 2023	1 000.-
ObK Nové Sady	
Názov projektu: Nákup knižničného fondu	1 200.-
ObK Rišňovce	
Názov projektu: Akvizícia knižničného fondu Obecnej knižnice Rišňovce	1 300.-
ObK Vinodol	
Názov projektu: Akvizícia Obecnej knižnice vo Vinodole	1 200.-
ObK Zbehy	
Názov projektu: Detské knihy v rozprávkovom lese	1 000.-

okres ŠALĀ	Schválená dotácia v €:
ObK Hájske	
Názov projektu: Obnova knižničného fondu	1 000.-
Knižnica Močenok	
Názov projektu: Čítaním knihy vchádzaš do neobmedzeného sveta poznania, fantázie i relaxu	1 500.-
ObK Tešedíkovo	
Názov projektu: Rozvoj knižného fondu	1 400.-
ObK Trnovec nad Váhom	
Názov projektu: Čítajme si spolu	1 000.-

okres ZLATÉ MORAVCE	Schválená dotácia v €:
MsK Zlaté Moravce	
Názov projektu: Revitalizácia knižničného fondu	5 000.-
ObK Obyce	
Názov projektu: Nákup knižného fondu	1 000.-
ObK Tesárske Mlyňany	
Názov projektu: Nákup knižného fondu	1 100.-
ObK Topoľčianky	
Názov projektu: Akvizícia knižného fondu Obecnej knižnice Topoľčianky	1 400.-

Podporené projekty Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre z verejných zdrojov Fondu na podporu umenia za rok 2023

Program: 5 Pamäťové a fondové inštitúcie
Podprogram: 5.1.4 Akvizícia knižníc
Názov projektu: **Plníme sny a žijeme pre knihy**
Suma: 15 000,- €

Program: 5 Pamäťové a fondové inštitúcie
Podprogram: 5.1.2 Vybavenie knižníc a menšia knižničná infraštruktúra
Názov projektu: **Atraktívnejšia a bezpečnejšia študovňa**
Suma: 7 000,- €

Program: 5 Pamäťové a fondové inštitúcie
Podprogram: 5.1.3 Podujatia, vzdelávacie aktivity a odborná činnosť knižníc
Názov projektu: **Hudba spája generácie**
Suma: 2 000,- €

Program: 5 Pamäťové a fondové inštitúcie
Podprogram: 5.1.3 Podujatia, vzdelávacie aktivity a odborná činnosť knižníc
Názov projektu: **Redesign webovej stránky – jednoducho a moderne**
Suma: 2 000,- €

Program: 5 Pamäťové a fondové inštitúcie
Podprogram: 5.1.3 Podujatia, vzdelávacie aktivity a odborná činnosť knižníc
Názov projektu: **Knižnica, miesto kde začína zmena – 2. ročník**
Suma: 2 000,- €

Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre získala v roku 2023 dotáciu z Fondu na podporu kultúry národnostných menšín

Fond na podporu kultúry národnostných menšín

Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre získala mimorozpočtové finančné prostriedky aj na nasledovné projekty:

Názov projektu: **Spoznaj tvorbu českých autorov**
Suma: 1 000.- €

Názov projektu: **Deň židovskej kultúry v knižnici**
Suma: 1 500.- €

Krajskú knižnicu Karola Kmeťka v Nitre opäť podporilo v roku 2023 Mesto Nitra

Názov projektu: **Literárna Nitra 2023 – 8. ročník – „Hľadanie...“**
Suma: 2 000.- €

Názov projektu: **Činorodí seniori v knižnici**
Suma: 700.- €

Názov projektu: **Rozviaž svoj jazýček, batoliatko**
Suma: 1000.- €

Oslávili sme 100. výročie založenia prvej verejnej knižnice v Nitre

Piatok 20. októbra 2023 bol veľkým dňom pre Krajskú knižnicu Karola Kmeťka v Nitre, ktorá plní úlohu kultúrnej inštitúcie pod Zoborom už 100 rokov.

Slávnostného podujatia k výročiu vzniku 1. verejnej knižnice v Nitre sa zúčastnili podpredseda NR SR Gábor Grendel, zástupcovia Nitrianskeho samosprávneho kraja, mesta Nitry, Nitrianskeho biskupstva, Ministerstva kultúry SR aj zástupcovia partnerských knižníc z Česka a Poľska, predstavitelia viacerých kultúrnych inštitúcií, bývalé riaditeľky knižnice, súčasná riaditeľka kultúrnej inštitúcie Ingrid Meňky a zamestnanci knižnice.

Prítomní si vypočuli príhovor Tibora Csengera, podpredsedu Nitrianskeho samosprávneho kraja, ktorý je zriaďovateľom krajskej knižnice – jednej z najstarších kultúrnych inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja.

Vzhľadom na to, že krajská knižnica plní tiež úlohu verejnej knižnice v Nitre, s príhovorom vystúpil aj primátor mesta Nitry Marek Hattas, ktorý riaditeľke knižnice Ingrid Meňky zároveň odovzdal Cenu primátora.

Foto: Archív Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre

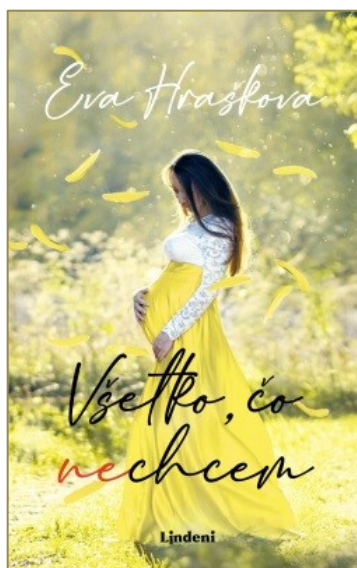

Naša inštitúcia už niekoľko rokov nesie v názve meno nitrianskeho biskupa a titulárneho arcibiskupa ad personam Karola Kmeťka, na podujatí preto nechýbal ani príhovor súčasného nitrianskeho biskupa Mons. Viliama Judáka. Významnú osobnosť Karola Kmeťka, ktorý pôsobil v 1. pol. 20. storočia, nám predstavil ako cirkevný historik a znalec jeho životopisu.

Krajská knižnica si počas 100 rokov svojej existencie prešla rôznymi názvami, adresami a vývojom, ktorý v príhovore priblížila súčasná riaditeľka knižnice Ingrid Meňky, pričom spomenula aj súčasnosť a vízie do budúcnosti.

Na záver slávnosti s uznaním za činnosť krajskej knižnice vystúpila riaditeľka Odboru múzeí, galérií a knižníc Ministerstva kultúry SR Beatrix Ordódy, s poďakovaním zástupkyňa riaditeľky a vedúca Oddelenia metodiky, bibliografie, koordinácie a fondov krajskej knižnice Mária Beláňová a s príhovorom i darmi do Nitry pricestovali aj zástupcovia partnerskej knižnice zo Zielonej Góry v Poľsku, ktorí neskôr počas dňa absolvovali prehliadku Nitrianskeho hradu vrátane Katedrály – Baziliky sv. Emeráma, Diecézneho múzea a Diecéznej knižnice.

NAJ KNIHA okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce

100. výročie vzniku prvej verejnej knižnice v Nitre bolo aj o vyhodnotení súťaže úvodného ročníka NAJ kniha okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce. Čitateľská verejnosť hlasovaním rozhodla, že víťazným titulom sa stala kniha **Všetko, čo (ne)chcem**, od spisovateľky Evy Hraškovej.

Foto: Archív Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre

OCENENÉ KNIŽNICE

Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre na slávnostnom podujatí ocenila prácu piatich knižníc pri príležitosti 100. výročia vzniku prvej verejnej knižnice v Nitre. Medzi ocenenými boli **Mestská knižnica vo Vrábľoch**, obecné knižnice s profesionálnymi zamestnancami: **Topoľčianky** a **Močenok**, obecné knižnice s neprofesionálnymi zamestnancami: **Tesárske Mlyňany** a **Golianovo**. Ocenenie dosiahli za svoju činnosť a rozvoj knižnice. S ocenením získali aj zaujímavú knihu do knižničného fondu pod názvom *Prechádzka starou Nitrou – Nitriansky hrad a okolie*, s venovaním od autora Vladimíra Vnuka. Veríme, že toto ocenenie ich povzbudí do ďalších aktivít pre čitateľov.

zľava: Ing. Renáta Valachyová, Monika Brandtová, Danka Lóžiová, Ing. Marta Danková,
Mgr. Ľuboš Kolárik a riaditeľka krajskej knižnice PhDr. Ingrid Meňky

Foto: Archív Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre

100. výročie Mestskej knižnice vo Vrábľoch

Dňa 12. októbra 2023 sa uskutočnila oslava 100. výročia založenia knižnice vo Vrábľoch. V príhovoroch sa prihovorili prítomným primátor Vrábľov Viktor Németh a vedúca knižnice Marta Danková. Dôležitou súčasťou osláv bolo poďakovanie bývalým zamestnankyniam – vedúcej knižnice Eve Frankovej a knihovníčke Ružene Chovancovej. K dobrej nálade prispeli aj svižné vrábeľské piesne v podaní speváckej skupiny Vrábľanka.

Na oslavu boli pozvaní aj autori kníh, ktorí pochádzajú z Vrábľov alebo tu aktuálne žijú. Najmladší z autorov Filip Németh uviedol na podujatí svoju novú knihu básní Žitava. Jozef Trubín – regionálny historik a autor mnohých kníh mapujúcich minulosť Požitavie zo svojho pohľadu opísal historické podmienky vzniku knižnice a pár slovami priblížil výstavu svojich ilustrácií k prvému a pripravovanému druhému vydaniu Požitavských povestí. Najmladšiu generáciu našich čitateľov v programe zastupovali žiaci ZUŠ Vrábľa – Andrej Bystrický hrou na saxofón a Andrej Tinák hrou na husle. Súčasťou programu bolo aj premietanie fotografií z kroniky knižnice až po aktivity zo súčasnosti. Po skončení programu bola pre pozvaných hostí pripravená recepcia popretkávaná vzácnymi stretnutiami a príjemnými rozhovormi.

Vedúca Mestskej knižnice vo Vrábľoch Ing. Marta Danková

Foto: Archív Mestskej knižnice vo Vrábľoch

Deň židovskej kultúry v Krajskej knižnici Karola Kmeťka v Nitre

Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre dňa 16. novembra 2023 uskutočnila vo svojich priestoroch Deň židovskej kultúry.

Fond na podporu kultúry národnostných menšín

Už niekoľko rokov sa snažíme návštevníkom počas jedného dňa priblížiť kultúru vybranej národnostnej menšiny. Tento rok bola na rade práve židovská kultúra, ktorá je spätá aj s viacerými budovami a lokalitami Nitry.

Podujatie sme otvorili prednáškou PhDr. Moniky Adamickej, PhD. z Ústavu stredoeurópskych jazykov a kultúr UKF v Nitre, ktorá rozprávala o židovskej tematike v literatúre. Priblížila hlavne tvorbu básnika a prekladateľa židovského pôvodu Milana Richtera (1948), ktorého rodina aj tvorba bola poznačená holokaustom.

Katarína Potoková zo Židovskej náboženskej obce Nitra študentom a verejnosti prišla porozprávať aj o veselších zážitkoch z detstva, o židovských zvykoch, tradíciách, dejinách nitrianskej Synagógy a židovskej komunity, ktorá sídlila v oblasti dnešných Párovieč.

Prednáškovú časť Dňa židovskej kultúry zakončila návšteva riaditeľa Múzea židovskej kultúry Michala Vančka a Tomáša Černáka, autora knihy Leopold „Jim“ Šťastný.

Jim Šťastný bol známy futbalista a ešte známejší futbalový tréner židovského pôvodu, ktorý sa však musel skrývať pred nacistami. Jeho príbeh rozpovedala bannerová výstava, ktorá bola do konca novembra nainštalovaná v centrálnej budove krajskej knižnice na Fraňa Mojtu 18.

Prostredníctvom životných príbehov, ktoré si návštevníci vypočuli počas prednášok, sme chceli poukázať aj na iný – neutrálnejší a optimistickejší pohľad na slovenské osobnosti židovského pôvodu.

Spríevodnými aktivitami podujatia bola tiež výstava kníh so židovskou tematikou z fondu knižnice, ku ktorým vďaka Kataríne Potokovej a Múzeu židovskej kultúry pribudli darované knihy. Popoludňajší program pokračoval hudobným vystúpením kapely LHP muzika.

Podujatie podporil Fond na podporu kultúry národnostných menšín KULT MINOR.

Foto: Archív Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre

Komplexná revitalizácia Obecnej knižnice Golianovo

Názov projektu : **Modernizácia knižnice v Golianove**

Poskytovateľ dotácie: Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, *v zastúpení:* Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

Miesto realizácie projektu: SR, Nitriansky kraj, okres Nitra, obec Golianovo

Špecifický cieľ: 7.7 - Podpora udržateľnosti a odolnosti kultúrnych inštitúcií

Celkové oprávnené výdavky na realizáciu aktivít Projektu predstavujú sumu 76 148,70 €.

Zo strany poskytovateľa boli poskytnuté Prijímateľovi NFP prostriedky vo výške 72 341,26 €. Hlavným cieľom žiadateľa bolo zmodernizovanie technického vybavenia a priestorového (aj funkčného) usporiadania verejnej knižnice prostredníctvom predkladaného projektu s názvom "Modernizácia knižnice v Golianove". Cieľovou skupinou predkladaného projektu sú všetci obyvatelia a návštevníci obce.

Obecnú knižnicu zriaďuje a financuje obec zo svojho rozpočtu. Jej hlavným cieľom je zabezpečiť slobodný prístup k informáciám, napomáhať uspokojovaniu kultúrnych, informačných, vedeckovýskumných a vzdelávacích potrieb a podporovať celoživotné vzdelávanie občanov. Obecná knižnica sa nachádza na prvom poschodí Kultúrneho domu v obci Golianovo. Je zložená z troch priechodných miestností, z čoho je jedna miestnosť určená pre administratívu knižnice a ďalšie dve miestnosti sú určené pre organizovanie zbierky kníh. Na poschodí, kde sa knižnica nachádza sú k dispozícii toalety pre mužov aj ženy.

Projekt bol zameraný na tieto hlavné aktivity:

Aktivita č. 1: Zvýšenie kvality poskytovaných služieb v kultúrnej inštitúcii.

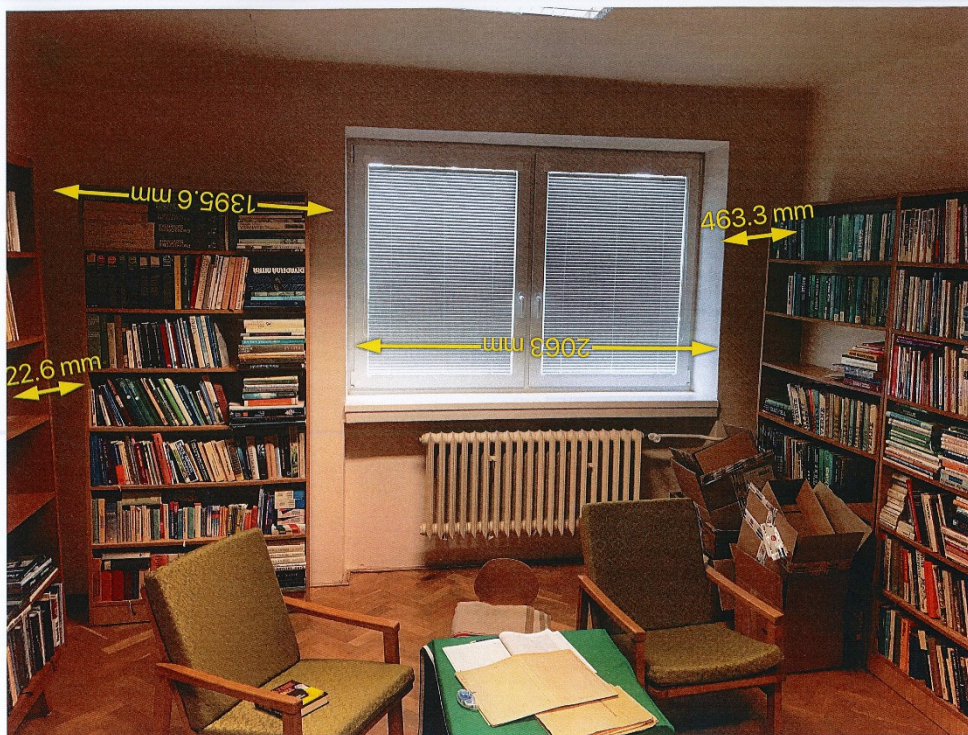
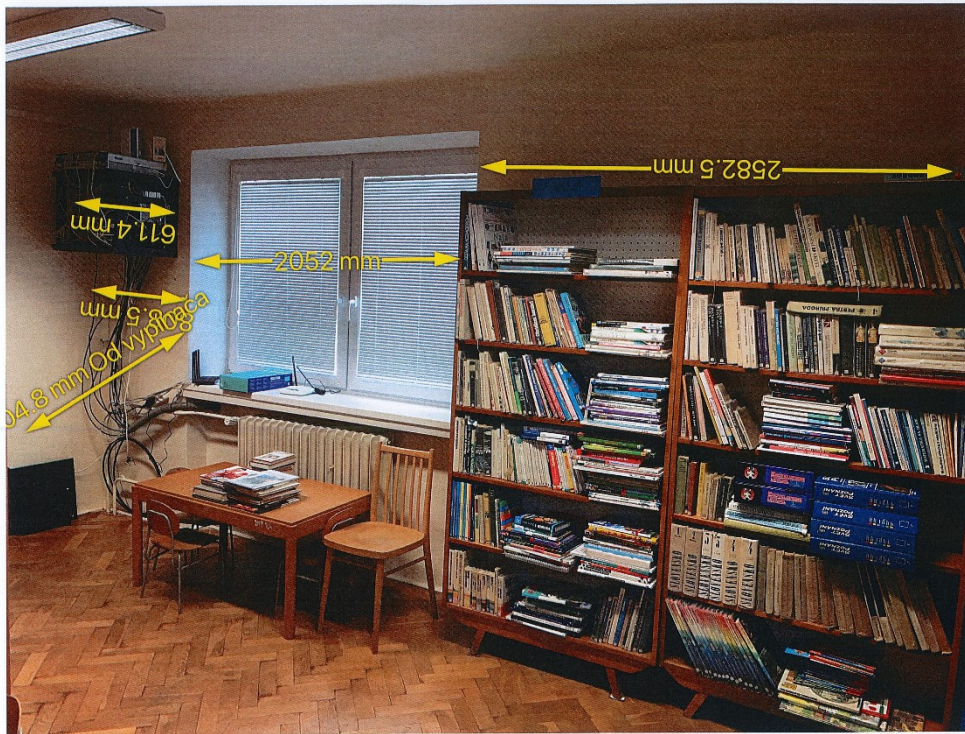
Interiérové vybavenie knižnice bolo realizované dodávateľskou firmou. Ide o atypické prvky nábytku ako šatníková skriňa, konferenčný stolík, pracovný stôl s pultom, prídavný bočný stôl, policové otvorené skrine s rôznou výškou, čalúnené stoličky, kancelárska stolička a obklady stien. V rámci zvýšenia kvality poskytovaných služieb a atraktivity prostredia obecnej knižnice pre detských návštevníkov boli zakúpené sedacie vaky, ktoré boli umiestnené do detského úseku knižnice.

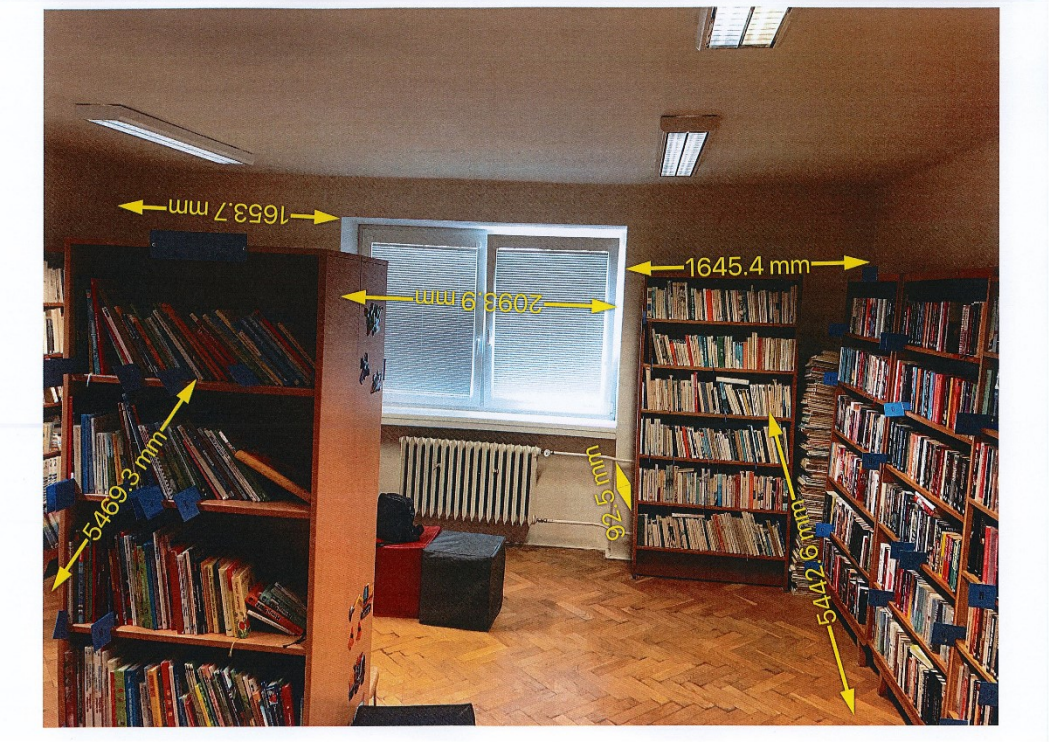
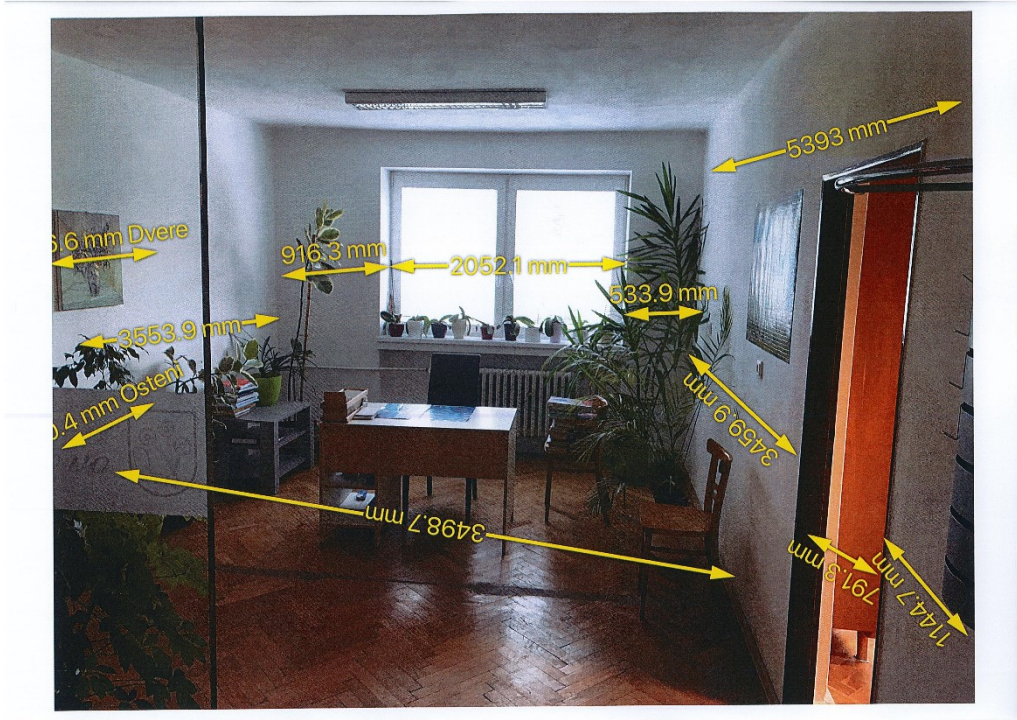
Aktivita č. 2: Zlepšenie úrovne hygienických štandardov kultúrnej inštitúcie

Modernizácia a renovácia knižnice bola realizovaná vo forme drobných stavebno-technických úprav. Pôvodné steny sa prostredníctvom drobných opráv a maľovky vo farbe biela a sivá zrenovovali a zmodernizovali. Pôvodné stropy boli znížené prostredníctvom sadrokartónových kaziet, do ktorých bolo nainštalované bodové osvetlenie. Pôvodné podlahy - dubové parkety, boli prebrúsené a prelakované podlahovým lakom. Bola nainštalovaná klimatizačná jednotka. Okná boli opatrené termoreflexnou fóliou, ktorá zvyšuje izoláciu a poskytuje nepriepustnú bariéru.

Slávnostné otvorenie zmodernizovanej knižnice pre všetkých obyvateľov obce sa konalo dňa 10. mája 2023 za účasti starostu Mgr. Kolárika.

Priestory obecnej knižnice pred rekonštrukciou:

Priestory obecnej knižnice po rekonštrukcii:

Mgr. Dominika Valentová
Obecná knižnica Golianovo

Foto: Archív Obecnej knižnice v Golianove

V Obecnej knižnici Rišňovce zmodernizovali detský úsek

Obecná knižnica v Rišňovciach získala z **Fondu na podporu umenia** z podprogramu 5.1.2 Vybavenie knižníc a menšia knižničná infraštruktúra dotáciu vo výške **7 000,- €** na modernizáciu detského priestoru.

Hlavným zámerom projektu bolo zatraktívniť priestory knižnice a pritiahnúť nových čitateľov, najmä z radov detí i mládeže s cieľom vychovať novú generáciu záujemcov o čítanie (zaznamenal sa nárast o služby knižnice zo strany rodín s malými deťmi).

Z pohľadu dosiahnutia stanoveného cieľa bolo nevyhnutné, aby sa knižnica stala príjemným a najmä funkčným priestorom a nejavila známky zastaranosti. Hlavnou aktivitou projektu bol nákup moderného knižničného vybavenia.

Mgr. Alena Šimorová
Obecná knižnica Rišňovce

Foto: Archív Obecnej knižnice v Rišňovciach

Obnova knižnice v Nevericiach

Obecná knižnica v Nevericiach stagnovala v roku 2019 a v roku 2021. V roku 2022 knižnica obnovila svoju činnosť a v tomto období prebiehala aj revitalizácia priestoru. Nachádza sa v budove obecného úradu v jednej väčšej miestnosti. V minulom roku knižnica získala z Fondu na podporu umenia dotáciu na nákup novej literatúry vo výške 1 360,- €.

Bc. Kristína Glosová
Obecná knižnica Neverice

Foto: Archív Obcej knižnice v Nevericiach

Malé Vozokany presťahovali svoju knižnicu

Obecná knižnica v Malých Vozokanoch sa presťahovala z priestorov miestnej materskej školy (nárast počtu detí) do budovy obecného úradu, kde má k dispozícii dve menšie miestnosti. Funkciu knihovníčky vykonáva pani Tatiana Melišková. Vedľajšia miestnosť pri knižnici sa využíva na organizovanie a realizovanie rôznych aktivít výchovno-vzdelávacieho charakteru pre detských používateľov.

Tatiana Melišková
Obecná knižnica Malé Vozokany

Foto: Archív Obecnej knižnice v Malých Vozokanoch

MODERNIZÁCIA PRIESTOROV A SKVALITNENIE SLUŽIEB MESTSKEJ KNIŽNICE V ZLATÝCH MORAVCIACH

Mestská knižnica v Zlatých Moravciach je kultúrna a vzdelávacia inštitúcia, poskytujúca svoje služby obyvateľom Zlatých Moraviec a širokého okolia. Od roku 1986 je súčasťou Mestského strediska kultúry a športu. Počas svojej existencie sa knižnica viackrát sťahovala. Naposledy to bolo v roku 2008, kedy sa presťahovala do budovy Základnej školy na Robotníckej ulici, kde sídli dodnes.

Rovnako dôležitá, ako pravidelné dopĺňanie knižničného fondu novými knihami, je i postupná modernizácia vnútorných a vonkajších priestorov knižnice. V minulých rokoch sme vďaka projektu z Fondu na podporu umenia vynovili interiér knižnice zakúpením nových stolov, stoličiek a fotielok a v roku 2021 bola realizovaná kompletná rekonštrukcia sociálnych zariadení pre čitateľov i zamestnancov knižnice.

V modernizácii knižnice a celej budovy sa pokračovalo i v rokoch 2022-2023. Mesto Zlaté Moravce získalo v rámci projektu „Zníženie energetickej náročnosti“ dotáciu takmer milión eur na rekonštrukciu ZŠ-Robotnícka, v ktorej sídli i knižnica. Stavebné práce pozostávali zo zateplenia budovy a novej fasády, rekonštrukcie strechy a výmeny okien. Realizáciou týchto prác sa prispelo nielen k predĺženiu životnosti budovy a zníženiu spotreby energií, ale i k výraznému zlepšeniu celkového architektonického a estetického vzhľadu základnej školy a tým i knižnice. Okrem rekonštrukcie budovy bola zrealizovaná aj obnova vonkajších terás pred knižnicou, a tak nám nič nebránilo v uskutočnení myšlienky, ktorou sme sa zaoberali už dlhšie obdobie. Príjemnou novinkou bolo otvorenie letnej čítárne na terase pre všetkých čitateľov a návštevníkov knižnice. Mohli si posediť pri dobrej knihe alebo si vybrať z pestrej ponuky časopisov rôzneho zamerania pre deti i dospelých. Nakoľko nám to pekné počasie umožnilo, terasa bola v prevádzke takmer do polovice októbra.

Vzhľad knižnice, či už vonkajší alebo vnútorný, je veľmi dôležitý a prispieva k tomu, aby sa stala miestom, ktoré ľudia radi navštevujú a radi sa sem vracajú. K zviditeľňovaniu a propagácii knižnice určite prispieva i nový nápis „MESTSKÁ KNIŽNICA“, ktorý je dôstojným vstupom do našej inštitúcie.

O činnosti knižnice, nových knihách, pripravovaných a uskutočnených podujatiach pravidelne od roku 2018 informujeme čitateľov i širokú verejnosť na našej FB stránke KNIŽNICA ZLATÉ MORAVCE. Teší nás, že v roku 2023 k nej pribudla aj webová stránka www.kniznicazm.sk, kde sú k dispozícii všetky informácie o našej knižnici.

Naším hlavným cieľom do budúcnosti naďalej zostáva vytvárať pre čitateľov a návštevníkov knižnice príjemné a estetické prostredie na štúdium i oddych a poskytovať kvalitné knižnično-informačné služby.

Alena Malá

vedúca Mestskej knižnice
v Zlatých Moravciach

pred rekonštrukciou

po rekonštrukcii

Letná čítareň

Foto: Archív Mestskej knižnice v Zlatých Moravciach

Slávnostné otvorenie knižnice vo Veľkom Záluží v nových priestoroch

Na slávnostnom otvorení Obcej knižnice vo Veľkom Záluží, ktoré sa konalo 13. 11. 2023 v nových priestoroch knižnice sa zúčastnili aj metodičky Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre Mgr. Beláňová a p. Bečicová. Knižnica sídli v dvoch veľkých priestraných miestnostiach. Funkciu knihovníkov vykonávajú Ing. Lenka Práznovská a p. Michal Gecík, ktorí absolvovali Základný knihovnícky kurz v priestoroch Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre. Knižničný fond sa spracováva v knižnično-informačnom systéme BibLib, čím uľahčí prácu pri evidencii knižničných dokumentov a výpožičiek.

Novootvorená knižnica pripravuje pre svojich používateľov množstvo nových aktivít, zriadila si svoju **facebookovú stránku „Knižnica Veľké Zálužie“**, kde bude pravidelne informovať čitateľov i širokú verejnosť o všetkých novinkách a zmenách.

starosta obce p. Bíro (druhý zľava) prestrihnutím pásky otvoril brány obecnej knižnice

Foto: Archív Obecnej knižnice vo Veľkom Záluží

Obec Nová Ves nad Žitavou vymenila v knižnici všetky staré regály za nové

Obecná knižnica v Novej Vsi nad Žitavou funguje v podstate nepretržite od roku 1948. Jej prvým knihovníkom bol Jozef Podhájsky, učiteľ. Od svojho vzniku prešla viacerými sťahovaniami. Svoje miesto mala dlhé roky napríklad nad súčasťou Jednotou. Susedila tam s lekármi, ktorí tam mali pár dní v týždni ambulanciu alebo detskú poradňu. Zopár rokov svoje služby poskytovala v priestoroch Osvety (teraz Klub dôchodcov) alebo aj v zadnej časti Klubu mládeže (teraz bar U Riša). V súčasnosti sídli v budove bývalého notárskeho úradu, neskôr po mnoho rokov to bolo sídlo Miestneho národného úradu. Má stále čitateľskú základňu, ktorá v posledných rokoch mierne klesá, tak ako všade vo svete. Napriek tomu sme radi, že sa nám podarilo po rokoch kompletne vymeniť jej interiér. Tento rok prebehla posledná etapa, na ktorú sme získali zdroje tak, ako aj po iné roky z Fondu na podporu umenia.

Za 3 500,00 € spoločne so spolufinancovaním obce 1008,40 € sme vymenili aj posledných 13 regálov v časti pre dospelých používateľov.

pôvodný stav

súčasný stav

Mgr. Mária Korčoková
Obecná knižnica Nová Ves nad Žitavou

Foto: Archív Obcejnej knižnice v Novej Vsi nad Žitavou

Základný knihovnícky kurz

Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre každý rok organizuje pre nových knihovníkov obecných knižníc okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce *Základný knihovnícky kurz*. V tomto roku sa uskutočnil 22. augusta 2023 v spoločenskej miestnosti. Prítomných na školení privítala PhDr. Ingrid Meňky, riaditeľka Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre.

Kurz viedla vedúca oddelenia metodiky, bibliografie, koordinácie a fondov Mgr. Mária Beláňová a metodička Petronela Bečicová.

Mgr. Mária Beláňová
krajská knižnica

Foto: Archív Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre

Nobelovu cenu za literatúru získal John Fosse

Nórskeho spisovateľa a dramatika ocenili pre jeho inovatívne hry a prózu, v ktorých sa mu darí formulovať nevysloviteľné.

Šesťdesiatštyriročný nórsky autor je vo svojej krajine považovaný za najväčšieho dramatika od čias Henrika Ibsena. Jeho hrdinovia žijú v abstraktných, poetických svetoch, ktoré charakterizuje studená a krutá vnútorná i vonkajšia realita. Podobne ako v islandských ságach aj tu hrdinovia hovoria len málo. A o tom, ako vyzerá okolie, sa veľa nedozvieme.

Jon Fosse sa narodil 29. septembra 1959. Na univerzite v Bergene vyštudoval komparatívnu literatúru a v roku 1983 Spisovateľ debutoval v roku 1983 a dodnes mu vyšlo viac ako štyridsať kníh. Zaujímavosťou je, že píše v menšinovom severskom jazyku nynorsk. „Napriek tomu, že som začínal ako básnik a románopisec, prelom v mojej kariére nastal až vtedy, keď som začal písať divadelné hry. Pätnásť rokov som potom prakticky písal len pre divadlo. Bolo to pre mňa veľké prekvapenie a trochu aj dobrodružstvo. Písal som predovšetkým cez leto a zvyšok roka som strávil cestovaním po zahraničných divadlách a poskytovaním rozhovorov,“ uviedol Fosse pre *LA Review of Books*.

Jeho najväčším prozaickým dielom, aspoň podľa slov Švédskej akadémie, je *Septológia*, monumentálny román dokončený v roku 2021. Je koncipovaný ako vnútorný monológ maliara Asleho, ktorý sa odohráva v rozmedzí siedmich dní. Je to elégia o smrti Asleho ženy. Jeho súčasná manželka Anna Fosse pochádza zo Slovenska, pár spolu žije v rakúskom Hainburgu, Fosse však trávi čas aj v nórskom Bergene. Jeho tvorba sa ocitla aj na javiskách slovenských divadiel. Divadlo Astorka Korzo '90 a Jókaiho divadlo Komárno uvádzali jeho hru *Sen o jeseni*, Vysoká škola múzických umení zasa inscenáciu *Meno*. V slovenskom preklade vyšli jeho knihy *Melanchólia*, *Kant*, *Hry*, *Eseje*, *Sestry*, *Lodenica*, *Básne 1986–2013* a *Trilógia* (*Bdenie*, *Sny Olavove*, *Na sklonku dňa*).

Nórsky spisovateľ John Fosse si prevezme Nobelovu cenu z rúk švédskeho kráľa Karola XVI. Gustáva počas slávnostného ceremonálu v Štokholme 10. decembra, na výročie smrti Alfreda Nobela († 1896).

Zdroj:

<https://vedanadosah.cvtisr.sk/ludia/nobelovu-cenu-za-literaturu-ziskal-jon-fosse/>

<https://kultura.pravda.sk/kniha/clanok/683968-nobelovu-cenu-za-literaturu-ziskal-norsky-dramatik-jon-fosse/>

Predstavujeme vám desiatku ANASOFT litera 2023

Literárna cena Anasoft litera sa udeľuje raz ročne za najlepšie pôvodné slovenské prozaické literárne dielo alebo za preklad pôvodného prozaického literárneho diela autorov, ktorí sú primárne občanmi Slovenskej republiky a ich diela alebo preklady ich diel do slovenského jazyka sú knižne vydané v predchádzajúcom kalendárnom roku.

Desiatka ANASOFT 2023:

Bodnárová Jana: Patchwork v bielej, Aspekt 2022

Juhász Jakub: PS, RUBATO 2022

Liptáková Slavka: Krajina matiek, Petrus 2022

Martinček Dušo: Nieкто sa nájde, Zrejme 2022

Moravčíková Dominika: Dom pre jeleňa, KK Bagala 2022

Rosová Michaela: Nepokojní spáči, Artforum 2022

Spevák Jakub: Po funuse, KK Bagala 2022

Šikulová Veronika: Líštičky majú rady teplo, Vydavateľstvo SLOVART 2022

Taragel Dušan: Mafiánske balady, Vydavateľstvo SLOVART 2022

Uriková Soňa: Dôvod na radosť, KK Bagala 2022

Zdroj:

<https://www.anasoftlitera.sk/home/novinky/10-tka-anasoftlitera2023>

Cenu Anasoft litera získala Soňa Uriková za knihu *Dôvod na radosť*

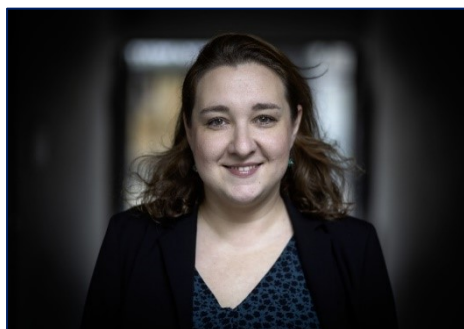
Soňa Uriková je laureátkou 18. ročníka slovenskej literárnej ceny za pôvodnú prózu Anasoft litera. Ocenenie jej udelili v Komornom štúdiu Slovenského rozhlasu v Bratislave za zbierku poviedok *Dôvod na radosť* (vydavateľstvo KK Bagala). Porota ocenila, že „v poviedkach Sone

Urikovej obsiahnutých v zbierke *Dôvod na radosť* sa veľa naznačuje a málo exponuje. Autorka má schopnosť vnímavo pozorovať, pre jej prózy je príznačný zmysel pre detail a originálna práca s metaforou. Urikovej hrdinky nie sú exaltované, reflektujú realitu s odstupom a nadhľadom – mohli by sa aj radosť, len sa im „už akosi odnechcelo“. Sedem poviedok je plných civilnej resignácie a miestami irónie či jemného humoru, a to napriek trpkému poznaniu, že svet je občas ľahostajný.“ Autorka vo svojej zbierke próz načrtáva obrazy vzťahov medzi rodičmi a deťmi či starými rodičmi a vnúčatami. Postavy neraz hľadajú svoju ľudskú hodnotu, vybočujú z preferovanej normy a ocitajú sa

v rozporuplných životných situáciách. Ako prezradila v rozhovore pre literárny magazín Rozum: „Už z názvu knihy je jasné, že ma zaujíma, čo mojim postavám môže spôsobiť radosť

— či skôr čo im ju môže skalit'. V dobe často prehnaneho pozitivizmu chcem ukázať, že byť realitom sa stále oplatí najviac.“

Soňa Uriková vyštudovala scenáristiku a dramaturgiu na VŠMU. V roku 2015 jej vyšla debutová zbierka poviedok *Živé ploty* (KK Bagala), v roku 2020 kniha pre deti *Jašo na jarmoku* (ahaslovakia) a minulý rok titul *Dôvod na radosť*. Bola organizátorkou literárneho projektu *Medziriadky*, v súčasnosti vedie workshopy kreatívneho písania, býva porotkyňou v literárnych súťažiach, prispieva do rozhlasu, časopisov či knižných antológií.

„Vždy som si myslela, že pre autora je ideálne byť na voľnej nohe a venovať sa len písaniu. Ale pravda je taká, že u nás sa to nedá. Preto môže trvať aj desať rokov, kým niekto zosmolí knižku so siedmimi poviedkami. Autori musia pracovať a nie všetci majú také zamestnania, kde po ôsmich hodinách zatvoria dvere a môžu si robiť, čo chcú. „

Zdroj:

<https://www.anasoftlitera.sk/home/novinky/cenu-anasoft-litera-2023>

<https://dennikn.sk/3657233/dovodov-na-radost-mame-menej-musime-ich-hladat-aktivnejsie-hovori-laureatka-anasoft-litera-sona-urikova/>

Cenu čitateľov a čitateľiek Anasoft litera získal Dušo Martinčok

Okrem hlavného ocenenia bola opäť udelená aj Cena čitateľov a čitateľiek, ktorú tento rok získal Dušo Martinčok za jeho knihu *Niekoľko sa nájde* z vydavateľstva Zrejme.

"Je to kniha o nesamozrejmnej blízkosti v našich životoch, o tom, aké nesamozrejmé sú priateľské väzby, aké ťažké je niekoho nájsť a je dobré, keď nájdeme niekoho s veľkým 'N', kto sa za tým zámenom skrýva," uviedla k ocenenému titulu, v ktorom je desať príbehov o ľuďoch žijúcich v jednej bratislavskej bytovke, porotkyňa Zuzana Bariaková.

Dušo Martinčok v súčasnosti pracuje pre Súdny dvor EÚ ako právnik lingvista. Okrem toho vytvoril komunitný projekt Susedia na dvore, ktorý ho priviedol k priateľstvám so staršími ľuďmi. Spoluzakladal občianske združenie Zrejme a viedol medzigeneračný festival Old's cool Bratislava. S manželom žije v Bruseli.

V ocenej knihe Niekto sa nájde je desať príbehov o ľuďoch žijúcich v jednej bratislavskej bytovke. „Chcel som napísať knihu o tom, že sa navzájom potrebujeme, hoci sme presvedčení, že to tak nie je,“ povedal Dušo Martinčok v rozhovore pre portál Knihy na dosah. Podľa neho si „myslíme, že si vystačíme sami, stavíme si vysoké múry, reálne aj obrazné. A potom príde napríklad pandémia alebo sa na štvrtom pokazí práčka a vytopí celý dom. To, že sme všetci prepojení nie je kliše. Prostredie bytového domu je výborným pozadím, na ktorom sa to dá ilustrovať.“

Zdroj:

<https://www.anasoftlitera.sk/home/novinky/cenu-anasoft-litera-2023>

<https://www.teraz.sk/spravy/cenu-anasoft-litera-2023-ziskala-s-uri/750208-clanok.html>

<https://www.tyzden.sk/kultura/102133/cenu-anasoft-litera-2023-ziskala-sona-urikova-za-knihu-dovod-na-radost/?ref=tit>

KNIHY ROKA 2023 MARTINUS

Beletria:

- Helen Fields – Dokonalé stopy
- John Boyne – Všetky temné miesta
- R.F. Kuang – Babel
- Mariana Leky – Čo okom nevidíš
- Sarah Winmanová – Zátiešie
- Dana Schwartz – Anatómia
- M. L. Rio – Darebáci a blázni
- Gabrielle Zevin – Zajtra. A zajtra. A zas ďalšie zajtra
- Bonnie Garmus – Hodiny chémie
- Serhín Žadan – Internát
- T J Klune – Pod šepkajúcimi dverami
- Lana Bastašić – Chyt' zajaca
- Anthony Doerr – Mesto v oblakoch
- Sangu Mandanna – Veľmi tajný spolok svojráznych čarodejníc

Literatúra pre deti a mládež:

0 – 3 roky:

- Mária Števková – Eniki Beniki
- Camille Jourdy – Zvieratka z celého sveta
- Katarína Macurová – Veľká chutná dážd'ovka

- Hervé Tullet – Farby
- Xavier Deneux – Moje mláďatka

4 – 6 rokov:

- Michael Ende – Vytrvalá korytnačka Karla
- Katja Gehrman – Medveď v meste
- Sabine Bohlmann – O malom sedmospáčoví, ktorý nevedel zaspáť
- Arnold Lobel – Strýko slon
- Tereza Vostradovská – Hravouka

7 – 10 rokov:

- Eva Borušovičová – Dokonalé dieťa
- Cecilia Heikkilä – Najkrajšie miesto
- Tomi Kontio – Pes menom Mačka
- Krisztina Rita Molnár – Malénina záhrada
- Greg Jenner – My sme história

11 – 13 rokov:

- J.K. Rowling – Rozprávky Barda Beedla
- Kiran Millwood Hargrave – Júlia a ospalý žralok
- Jean Menzies – Egyptské mýty
- Peter Karpinský, Anna Timková Lazurová – Príbehy Kvet'a Herbára
- Jean-Jacques Sempé – Raoul Taburin

14 – 16 rokov:

- China Miéville – An Lan Dan
- Ewald Arenz – Veľké leto
- Janne Teller – Nič
- Wilma Geldof – Dievča s vrkočmi
- Stefanie Höfler – Mávnutí čiernymi křídly

Reportáž a biografia

- Elena Lacková, Milena Hübschmannová – Narodila som sa pod šťastnou hviezdou
- Nick Cave, Seán O'Hagan – Viera, nádej a masaker
- Christie Tate – Skupinová terapia
- Magdaléna Rojo – Ženy, ktoré zostali
- Arnold Schwarzenegger – Buďte užitoční
- Joan Didion – Rok magického myslenia
- Barbara Demick – Nie je čo závidieť

Náučná literatúra:

- Julie Smith – Prečo mi to nikto nepovedal?
- Esther Perel – Prehodnotenie nevery
- Tim Spector – Čo naozaj jeme?
- Dagmar Křišová, Marcela Poláčková – Ja v tvojom veku...!
- Chuck Klosterman – Deväťdesiate roky

- Ed Yong – Ohromný svet
- Rachel Carson – Tichá jar
- Rick Rubin – Tvorivý akt
- Juraj Buzalka – Postsedliaci
- Jasmína Houdek, Pavel Houdek – Moderná sebaobrana
- Daniela Dvořáková, Denisa Gura Doričová, Tomáš Gális – Stopy stredoveku
- Han Donau – Jazero
- Alan Moore, Brian Bolland, Ed Brubaker – Brutálny vtip
- Kolektív autorov – Správa o slovenskej architektúre
- Charles Baudelaire – Kvety zla
- Ďuro Balogh, Peter Gärtner – Deň radosti
- Peter Szamuhel, Zuzana Zuzáková. – Sold Out

Tipy vydavateľov:

- Becky Kennedy – Objavte v sebe dobrého rodiča
- David Goggins – Nič ma nezlomí
- Jay Shetty – 8 pravidiel lásky
- Bono – Surrender: 40 skladieb a jeden príbeh
- Charles Dickens – Vianočná koleda
- Pamela Anderson – S láskou, Pamela
- Neil deGrasse Tyson – Hviezdny popol
- Robert Bryndza – Ťaživé ticho
- Juraj Červenák – Lovec čertov
- Jozef Karika – Hlbina
- Samuel Kováčik – Kúsky reality
- Amazing Améziáne – Quentin o Tarantinovi
- Marcela Titzlová – Elán
- Michail Zygar – Vojna a trest

Zdroj:

<https://www.martinus.sk/knihyroka>

Čitateľské aktivity, ktoré môžete robiť s deťmi v knižnici

Votrelec

Dobry knihovník vie veľmi dobre, na ktoré knihy sa deti najradšej zameriavajú. Ak však vie o dobrej knihe, ktorá dlhú dobu ostáva nepovšimnutá, môže urobiť malý experiment. Málo čítanú, ale dobrú knihu, položí na poličku, ktorú deti navštevujú najčastejšie. Dá ju napríklad do výrazného obalu, na ktorý napíše: „*Otvor ma! Pozri sa do mňa. Ak si ma požičiaš, budem šťastná a možno ťa veľmi poteším.*“

Čitateľská komisia

Je to dobrá aktivita na odporúčenie kníh. Deti si medzi sebou vyberú zástupcov, ktorí čítajú trochu viac ako ostatní. Táto komisia má 3 – 5 členov a tí dostávajú ako prví na prečítanie knižné novinky. Keď knihy prečítajú, napíšu krátke hodnotenie a nechajú ho vložené v knihe. Komisia sa môže po mesiaci vymeniť.

Vrecúško s tajomstvom

Do papierových vrecúšok môžete napísať krátke riekanky alebo úryvky z rozprávok. K textu priložte obrázok, ktorý charakterizuje knihu, z ktorej je úryvok. Môžete napísať aj meno spisovateľa. Dieťa má nájsť podľa týchto indícií knižku, v ktorej sa nachádza úryvok. Táto aktivita sa hodí pre malé deti.

Čítanie pre malé deti aj dôchodcov

Keď chcete deti dokonale motivovať k čítaniu, môžete to urobiť aj tak, že budete s nimi chodiť čítať deťom do materských škôl alebo do domova dôchodcov. Deti sa budú cítiť užitočné, budú rady, že môžu urobiť dobrú skutok, a tak sa budú na čítanie pre iných ľudí veľmi tešiť.

Čítanie pod nebom

Ak máte pri knižnici záhradu alebo park, môžete čitateľské aktivity s deťmi presunúť von. Môžete im čítať z knihy vy alebo sa môžu striedať v čítaní deti. Môžete si všetci čítať aj potichu. Alebo si môžete zorganizovať piknik obohatený o čítanie.

Audionahrávky a filmy

Občas môžete deti k čítaniu motivovať aj tak, že im pustíte audionahrávky knihy alebo film. Po každej ukážke sa s deťmi porozprávajte a potom im odporučte knihy na čítanie. Dobré je ich mať vopred pripravené a rozdať im ich na domáce čítanie.

Čítajte aj vy

Po ťažkom dni v škole si deti v knižnici dobre oddýchnu aj vtedy, keď im číta knihovník a ony len počúvajú. Malé deti si rady pri takomto počúvaní textu kreslia. Inokedy poprosť staršie deti, aby čítali v knižnici mladším. Existujú deti, ktorým to robí veľkú radosť, keď môžu čítať iným. Inokedy môžu deti sedieť v kruhu a striedajú sa pri čítaní. Môžete vyskúšať aj rolové čítanie, to znamená dialógy postáv rozdelíte tak, že za každú postavu číta iné dieťa. Menšie deti sa zase dokážu zabaviť pri čítaní aj tak, že čítajú všetci spolu. Vtedy využívajte radšej kratšie ukážky.

Recenzia v SMS

V knižnici by sa mobil nemal používať. Ale raz za rok môžete urobiť výnimku. Povedzte deťom, aby napísali krátke recenziu obľúbenej knihy vo forme SMS a poslali ju kamarátovi alebo niekomu z rodiny.

Beseda s autorom

Určite sa vám aspoň párkrát do roka podarí pozvať do knižnice autora detskej knihy. Je dobré, keď sa deti na takúto besedu dobre pripraví. A nemusia to byť len precízne pripravené otázky. Pre autora si môžu pripraviť krátke scénu z knihy, pantomímu alebo pekné rolové čítanie.

Zdieľanie knihy

Možno máte v knižnici knihy, ktoré už chcete vyradiť, ale nechcete ich úplne vyhodiť. Spolu s deťmi ich opravte, ak je to potrebné, môžete ich obaliť a polepiť. Môžete potom knihy

umiestniť niekde na stanici, vo vlaku, na autobusové zastávky. Možno knihy niekoho potešia. Kniha sa môže dostať na zaujímavé miesta a cestovať s rôznymi ľuďmi.

Burza kníh

Povedzte deťom, aby priniesli knihy, ktoré práve čítajú a nech vyberú úryvok, o ktorom sa domnievajú, že by mohol byť pre iných atraktívny. Na toto miesto si dajú záložku. Knihy sa rozložia po miestnosti na stoly. Deti si potom vyberú jednu z kníh a začnú čítať. Po dočítaní na záložku čitateľ napíše svoj komentár k ukážke. Potom ju vráti na miesto, aby si ju mohol požičať niekto ďalší. Výmena môže prebehnúť 2 – 3 krát. Potom si každý vezme naspäť svoju knihu a prečíta si komentáre na záložke.

Knižný veľtrh

Jedným zo spôsobov ako propagovať zaujímavé knihy, je aj knižný veľtrh. Ten môžete pripraviť tak, že na chodbách alebo v priestoroch knižnice rozmiestnime lavice. Pri každej lavici bude iná skupina detí, ktorá propaguje svoju knihu. Každá skupina si vymyslí svoj vlastný spôsob. Pri propagácii môžu využiť napríklad čítanie úryvkov z knihy, kreslenie plagátu, formou dramatizácie môžu zahrať reklamu na knihu, pantomímu, môžu zhudobniť známu báseň a zaspievať ju. Možností je veľa.

Zdroj:

<https://eduworld.sk/cd/jaroslava-konickova/5196/citateľske-aktivity-ktore-mozete-robit-s-detmi-v-kniznici>

Generálna riaditeľka Silvia Stasselová je členkou riadiaceho výboru IFLA

Generálna riaditeľka Univerzitnej knižnice Bratislava (UKB) Silvia Stasselová sa stala členkou celosvetového riadiaceho výboru Medzinárodnej federácie knižničných asociácií a inštitúcií (IFLA). "*Slovenské a predtým československé knihovníctvo získalo takúto pozíciu vôbec prvýkrát v histórii,*" upozornila UKB.

Menovanie Stasselovej sa odohralo na záver svetového kongresu IFLA na konci augusta v holandskom Rotterdame. "*Dostala mandát na obdobie 2023 - 2025,*" dodáva UKB, pripomínajúca aj to, že Stasselová bola jedinou kandidátkou z regiónu strednej a Východnej Európy.

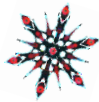
Šéfka UKB pôsobí v medzinárodných orgánoch IFLA od roku 2007, keď bola zvolená do výboru sekcie pre manažment knižničných združení.

Medzi 12 kandidátov na pozíciu v riadiacom výbore IFLA bola nominovaná na jar tohto roku.

IFLA je globálnym hovorcom knižničkej komunity a určuje trendy rozvoja knižníc a ich služieb na celom svete. UKB v Bratislave je jej dlhoročným inštitucionálnym členom.

Zdroj:

<https://www.teraz.sk/slovensko/generalna-riaditelka-s-stasselova-je/738153-clanok.html>

**Milí knihovníci,
Krajská knižnica Karola
Kmeťka v Nitre
vám praje príjemné prežitie
vianočných
sviatkov a v novom roku 2024
hlavne veľa
zdravia, šťastia a úspechov
nielen v práci,
ale aj v osobnom živote.**

Zostavili: Mgr. Mária Beláňová, Petronela Bečicová
Názov: Život knižníc č. 2/2023
Edícia: Regionálny knižnícky časopis
Vydala: Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre
kultúrne zariadenie Nitrianskeho samosprávneho kraja
Zodp. redaktorka: PhDr. Ingrid Meňky, riaditeľka
Ročník: 27
Rok: 2023
Rozsah: 64 s.
Náklad: 25 výtlačkov. Nepredajné.
Len pre vnútornú potrebu

